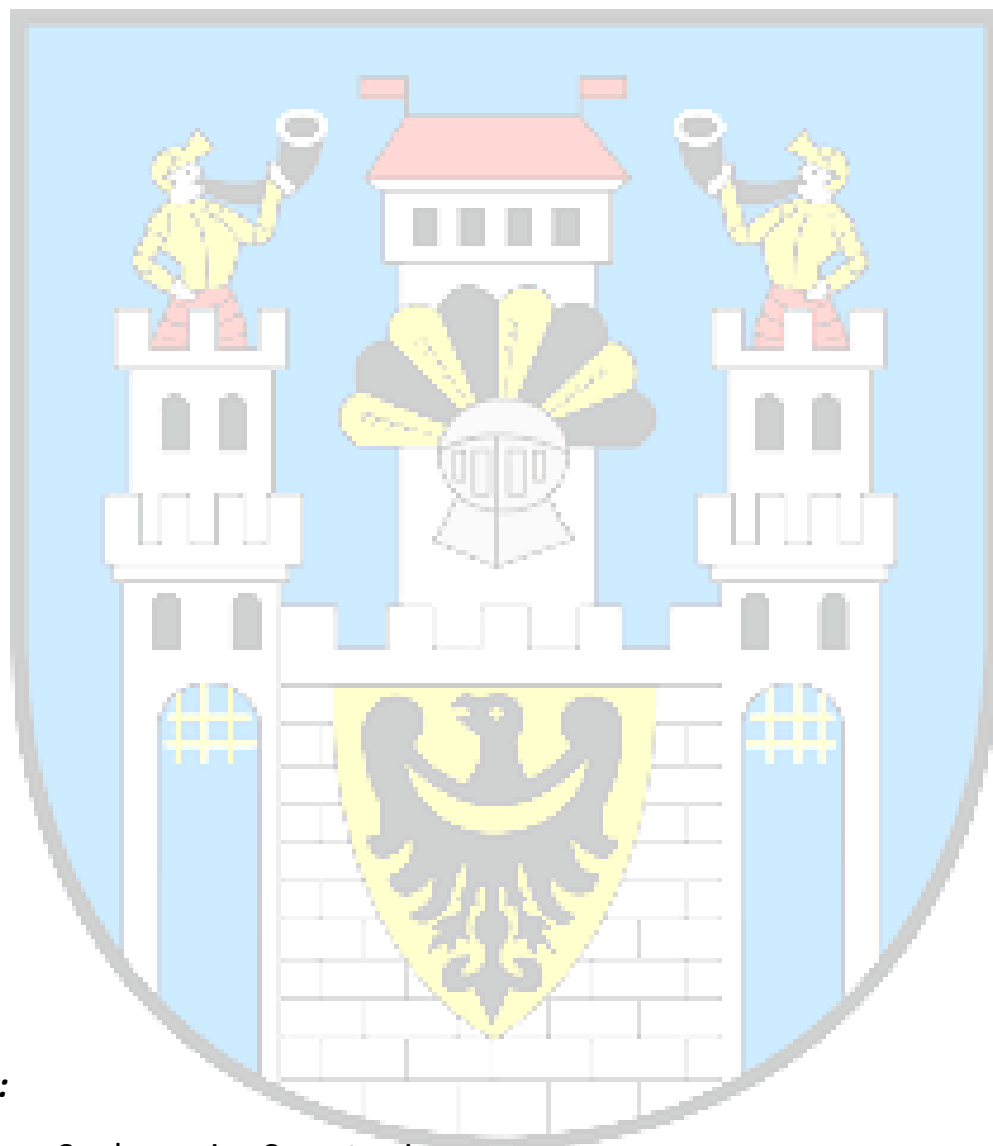

**ZJAWISKO PRZEMOCY W RODZINIE
NA TERENIE GMINY SZPOTAWA**

Raport z badań

Wrocław, 2015

Zamawiający:

Ośrodek Pomocy Społecznej w Szprotawie

Wykonawca:

Instytut Badawczy IPC Sp. z o.o.

Spis treści

WSTĘP	4
Definicja przemocy w rodzinie	4
NOTA METODOLOGICZNA	5
Cel badania	5
Zastosowane techniki badawcze	5
WYNIKI BADANIA	7
Skala zjawiska przemocy w rodzinie w gminie Szprotawa	7
Postrzeganie zjawiska przemocy w rodzinie	10
Procedura „Niebieskiej Karty”	20
Instytucje świadczące pomoc na rzecz osób doświadczonych przemocą w rodzinie	25
Czynniki sprzyjające i utrudniające skuteczną pomoc ofiarom przemocy w rodzinie	30
WNIOSKI Z BADANIA	47
SPIS TABEL I WYKRESÓW	49
NARZĘDZIA BADAWCZE	52

WSTĘP

Badanie zjawiska przemocy w rodzinie w gminie Szprotawa, zostało przeprowadzone w grudniu 2015 roku, na zlecenie Ośrodka Pomocy Społecznej w Szprotawie, przez Instytut Badawczy IPC Sp. z o.o., z siedzibą we Wrocławiu.

Gmina Szprotawa jest liczącą niespełna 22 tys. mieszkańców gminą położoną w południowej części województwa lubuskiego, w odległości ok. 17 km od miasta powiatowego Żagań. Do końca 1998 r. gmina Szprotawa wchodziła w skład województwa zielonogórskiego. Gmina ma charakter rolniczo-przemysłowy, z podziałem na część północną, typowo rolniczą oraz południową, z dużymi kompleksami leśnymi.

Udział osób bezrobotnych zarejestrowanych, w liczbie ludności w wieku produkcyjnym, jest w gminie relatywnie wysoki i wynosi 10,7% (wartość dla województwa lubuskiego wynosi 7,2%, dla Polski 7,5%), przy czym jest wyższy wśród kobiet (12,5%, mężczyźni: 9,0%).¹

Definicja przemocy w rodzinie²

Przemoc to intencjonalne działanie lub zaniechanie jednej osoby wobec drugiej, które wykorzystując przewagę sił narusza prawa i dobra osobiste jednostki, powodując cierpienia i szkody.

O przemocy możemy mówić wtedy, gdy zostaną spełnione 4 warunki:

1) jest to intencjonalne działanie lub zaniechanie działania

Jedna z osób sądzi, że wie co jest dla drugiej dobre lub daje sobie prawo do decydowania w jej imieniu. Jest, przy tym, przekonana, że ta druga powinna się bezwzględnie podporządkować i zaspokoić jej życzenia. Mając najlepsze intencje, chce spowodować, by było tak, jak on chce. Nieważne jest tu stanowisko drugiej osoby, jej zdanie, chęci i potrzeby.

2) jedna osoba ma wyraźną przewagę nad drugą

Jest silniejsza fizycznie, psychicznie, materialnie, zawodowo, społecznie i w wymiarze tej przewagi oddziałuje na osobę słabszą, po to, by zmusić ją do podporządkowania swoim życzeniom.

3) działanie lub zaniechanie jednej osoby narusza prawa i dobra osobiste drugiej

Jedna osoba daje sobie prawo, by drugą uderzyć, obrazić, skrytykować, zabrać coś, nie dać. Nie liczy się z jej potrzebami, życzeniami, protestami, uczuciami. Traktuje daną osobę, jak przedmiot - pozbawiony praw.

4) osoba, wobec której stosowana jest przemoc, doznaje cierpienia i szkód fizycznych i psychicznych

Szkody mogą być wymierne i nie, widoczne i niedostrzegalne, natychmiastowe i odroczone w czasie.

Jeżeli wszystkie wyżej wymienione warunki zostaną spełnione, mamy do czynienia ze stosowaniem przemocy jednej osoby wobec drugiej. Stosujący przemoc jest sprawcą, a doznający - ofiarą. Te

¹ Dane na rok 2014, źródło: Bank Danych Lokalnych GUS

² Na podstawie: <http://www.niebieskalinia.info/index.php/przemoc-w-rodzynie/6-co-to-jest-przemoc> dostęp z dnia 16.12.2015 r.

pojęcia nie określają tego jakimi są ci ludzie, lecz wyłącznie rolę którą przyjmują w konkretnej relacji międzyludzkiej. Można być np. ofiarą w relacji z mężem a jednocześnie być sprawczynią przemocy wobec własnych dzieci. Sprawca działa z intencją wobec ofiary, która jest od niego słabsza, narusza jej prawa i dobra osobiste, powodując cierpienia i szkody. Sprawcy przemocy mają najczęściej – w deklaracjach i we własnym mniemaniu - dobre intencje. Są przekonani, że nie mieli innego wyjścia" i "musieli" użyć przemocy. Warto zdawać sobie sprawę z tego, że ofiara jest słabsza i sama ma ograniczone możliwości samoobrony. Z czasem, często przejmuje punkt widzenia sprawcy i zaczyna myśleć, że rzeczywiście "sama sobie jest winna". Obie strony mają coraz bardziej zniekształcone widzenie sytuacji. Sprawca oskarża ofiarę o odpowiedzialność za przemoc, którą stosuje, a ofiara wierzy mu i myśli, że tak właśnie jest. W rzeczywistości jednak, to ten - kto ma przewagę i za pomocą siły stara się zmusić drugą osobę do określonego zachowania - stosuje przemoc i jest odpowiedzialny za swoje zachowanie.

NOTA METODOLOGICZNA

Cel badania

Celem badań było określenie poziomu wiedzy mieszkańców gminy Szprotawa na temat:

- a) zjawiska przemocy w rodzinie,
- b) procedury „Niebieskiej Karty”,
- c) instytucji świadczących pomoc na rzecz osób doświadczonych przemocą w rodzinie,
- d) czynników sprzyjających i utrudniających skuteczną pomoc ofiarom przemocy w rodzinie.

Zastosowane techniki badawcze

- Ankieta kwestionariuszowa - CATI (Computer Assisted Telephone Interview)

Wspomagany komputerowo wywiad telefoniczny. W badaniach realizowanych metodą CATI wywiad z respondentem jest prowadzony przez telefon, a ankieter odczytuje pytania i notuje uzyskiwane odpowiedzi korzystając ze specjalnego skryptu.

Badanie CATI zostało przeprowadzone z udziałem 200 dorosłych mieszkańców gminy Szprotawa. Rozkład próby ze względu na cechy społeczno-demograficzne, przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 1. Struktura próby w badaniu CATI

Cecha	Liczebność	% w próbie
Kobieta	125	62,5
Mężczyzna	75	37,5
SUMA	200	100
Miasto	150	75,0
Wieś	50	25,0
SUMA	200	100
Podstawowe	33	16,5

ZJAWISKO PRZEMOCY W RODZINIE NA TERENIE GMINY SZPROTAWA

Gimnazjalne	7	3,5
Zawodowa	19	9,5
Ponadgimnazjalne	33	16,5
Pomaturalne	80	40,0
Wyższe	51	25,5
SUMA	200	100
18-25 lat	85	42,5
26-45 lat	70	35,0
46-60 lat	26	13,0
Powyżej 60 lat	19	9,5
SUMA	200	100

Źródło: badania CATI

- Ankieta kwestionariuszowa - PAPI (Pen and Paper Interview)

Ankieta z wykorzystaniem papierowego kwestionariusza. W niniejszym badaniu, PAPI miało charakter ankiety audytoryjnej, tj. wypełnianej samodzielnie przez respondentów, w tym samym miejscu i czasie.

Badanie PAPI zostało przeprowadzone z udziałem 100 uczniów Zespołu Szkół Ponadgimnazjalnych w Szprotawie. Rozkład próby ze względu na cechy społeczno-demograficzne, przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 2. Struktura próby w badaniu PAPI

Cecha	Liczebność	% w próbie
Kobieta	74	74,0
Mężczyzna	26	26,0
SUMA	100	100
Miasto	61	61,0
Wieś	39	39,0
SUMA	100	100

Źródło: badania CATI

- Telefoniczne wywiady pogłębione TDI

Wywiad pogłębiony opierający się o telefoniczną rozmowę z respondentem, moderowaną przez ankietera zgodnie z określonym scenariuszem wywiadu zawierającym komplet zagadnień do omówienia.

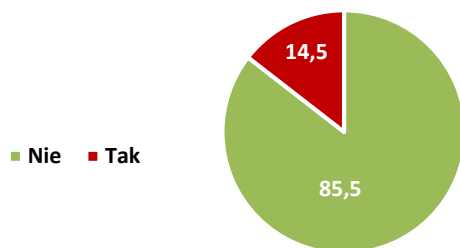
Badanie TDI zostało przeprowadzone z przedstawicielami podmiotów działających na rzecz pomocy ofiarom przemocy w rodzinie. Byli to:

- 1) przedstawiciel Gminnej Komisji ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych – 1 wywiad
- 2) Kurator zawodowy ds. karnych – 1 wywiad
- 3) przedstawiciel Ośrodka Pomocy Społecznej – 1 wywiad
- 4) przedstawiciel Policji – 1 wywiad
- 5) przedstawiciel Zespołu Szkół w Wiechlicach – 1 wywiad

WYNIKI BADANIA

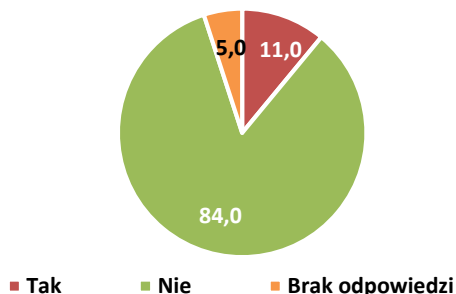
Skala zjawiska przemocy w rodzinie w gminie Szprotawa

Wykres 1. Doświadczenie przemocy w rodzinie lub bycie jej świadkiem, w % [CATI, dorośli]

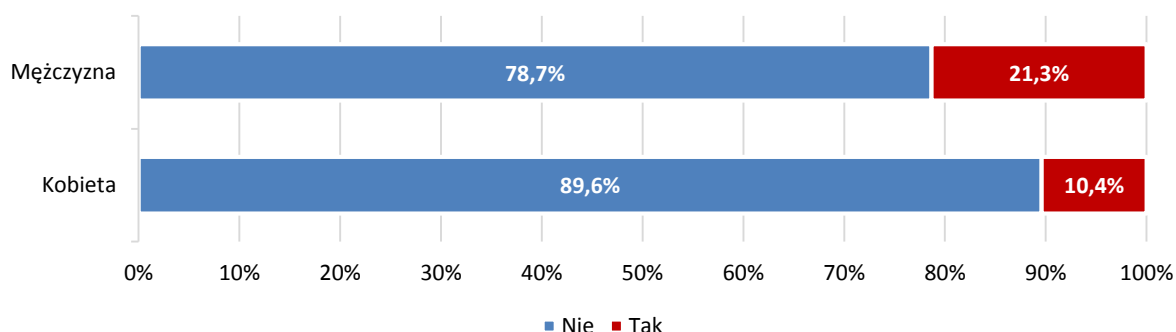
Zarówno większość badanych uczniów, jak i dorosłych mieszkańców gminy Szprotawa, nigdy nie doświadczyła przemocy w rodzinie i nie była jej świadkiem. Takie doświadczenia ma za sobą 14,5% respondentów badania CATI oraz co dziesiąty uczeń. Zjawisko to, jest zatem powszechniejsze wśród dorosłych mieszkańców gminy.

Wykres 2. Doświadczenie przemocy w rodzinie lub bycie jej świadkiem, w % [PAPI, uczniowie]

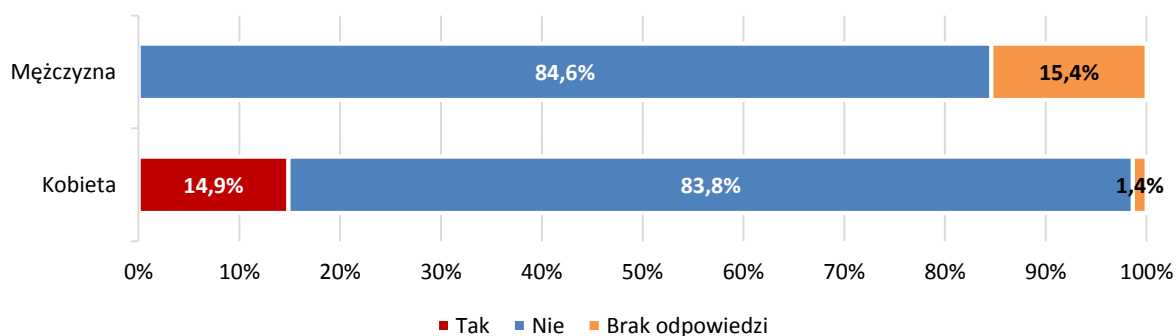
Doświadczenie z przemocą domową częściej deklarują mężczyźni, jest to co piąty z nich. Jest to bardzo niepokojące, niezależnie od tego czy są oni sprawcą, ofiarą czy też tylko świadkiem takich zachowań, ponieważ wskazuje na duży udział osób dotkniętych tym zjawiskiem. Przemocy domowej doświadczyła, lub była jej świadkiem, co dziesiąta kobieta.

Wykres 3. Doświadczenie przemocy w rodzinie lub bycie jej świadkiem, podział ze względu na płeć [CATI, dorośli]

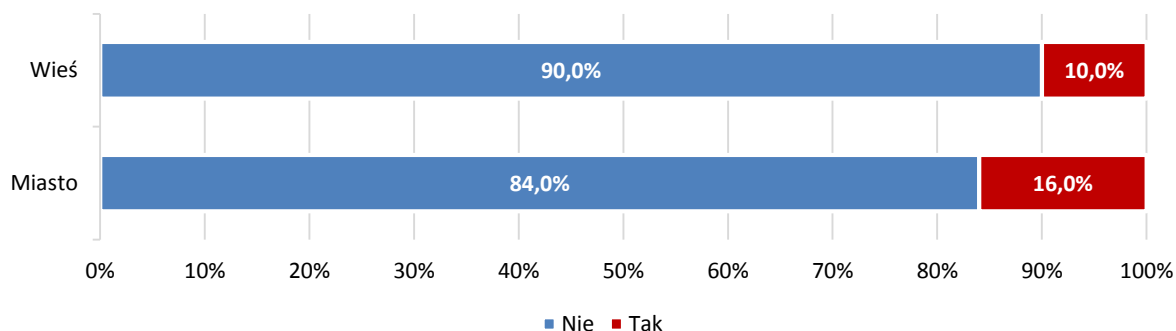
Natomiast wśród młodzieży, jedynie dziewczęta przyznały się do tego, że miały styczność z przemocą domową – 14,9%. Co prawda żaden z chłopców nie udzielił odpowiedzi pozytywnej, natomiast stosunkowo wysoki odsetek braku odpowiedzi (a zatem odmowy jej udzielenia) daje podstawę do zastanowienia się nad przyczyną braku chęci podzielenia się swoimi doświadczeniami w tym zakresie.

Wykres 4. Doświadczenie przemocy w rodzinie lub bycie jej świadkiem, podział ze względu na płeć [PAPI, uczniowie]

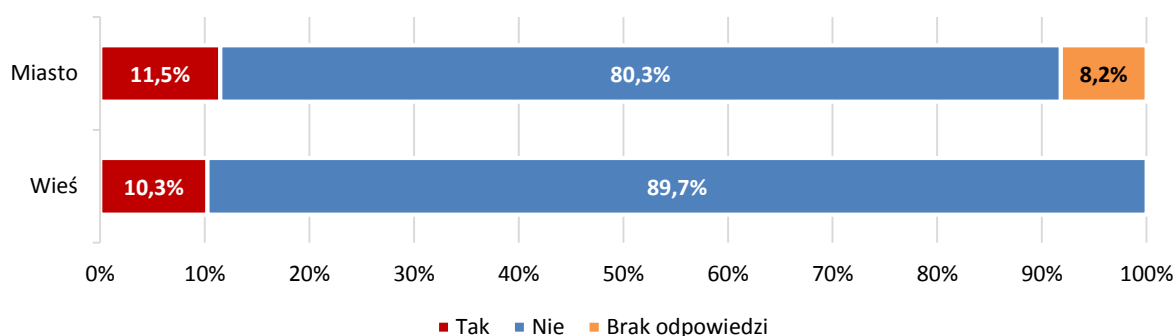
Przemoc domowa częściej ma miejsce w miastach – 16% dorosłych mieszkańców gminy oraz 11,5% uczniów, miało z nią do czynienia, podczas gdy w przypadku mieszkańców wsi, było to odpowiednio 10 i 10,3%.

Wykres 5. Doświadczenie przemocy w rodzinie lub bycie jej świadkiem, podział ze względu na miejsce zamieszkania [CATI, dorośli]

Należy zwrócić uwagę, że część młodszych uczestników badania, odmówiła udzielenia odpowiedzi, a zatem nie jest wykluczone, że skala zjawiska przemocy w rodzinie w miastach, jest jeszcze wyższa.

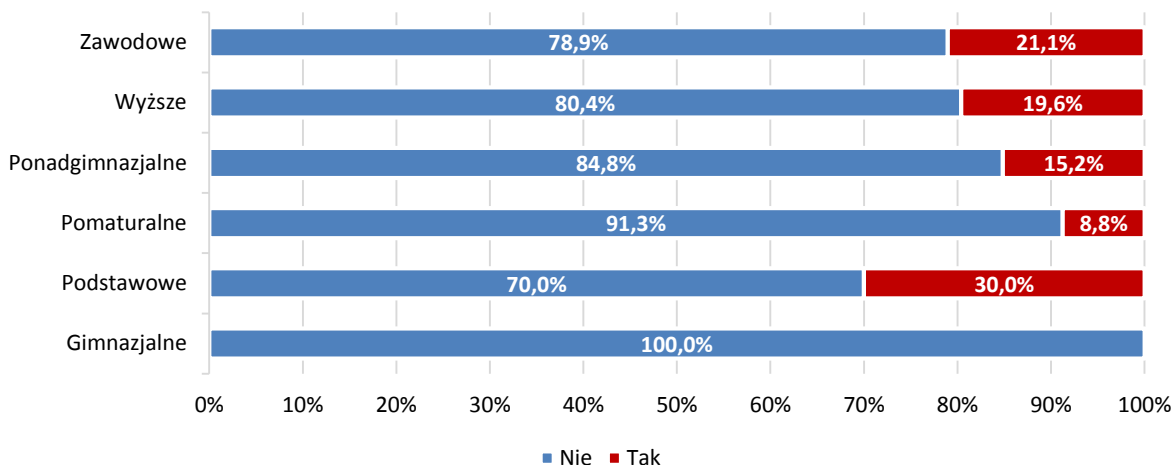
Wykres 6. Doświadczenie przemocy w rodzinie lub bycie jej świadkiem, podział ze względu na miejsce zamieszkania [PAPI, uczniowie]

Biorąc pod uwagę wykształcenie respondentów badania CATI widać, że grupą najczęściej mającą doświadczenie z przemocą w rodzinie, są osoby najniżej wykształcone – niemal 1/3 z nich, miało z nią styczność. Nie oznacza to jednak, że niskie wykształcenie jest główną determinantą wystąpienia przemocy, ponieważ ma ona miejsce również w środowisku absolwentów szkół wyższych (co piąty miał z nią styczność). Niemniej jednak, jeden z uczestników badania TDI stwierdził, że jak wynika z

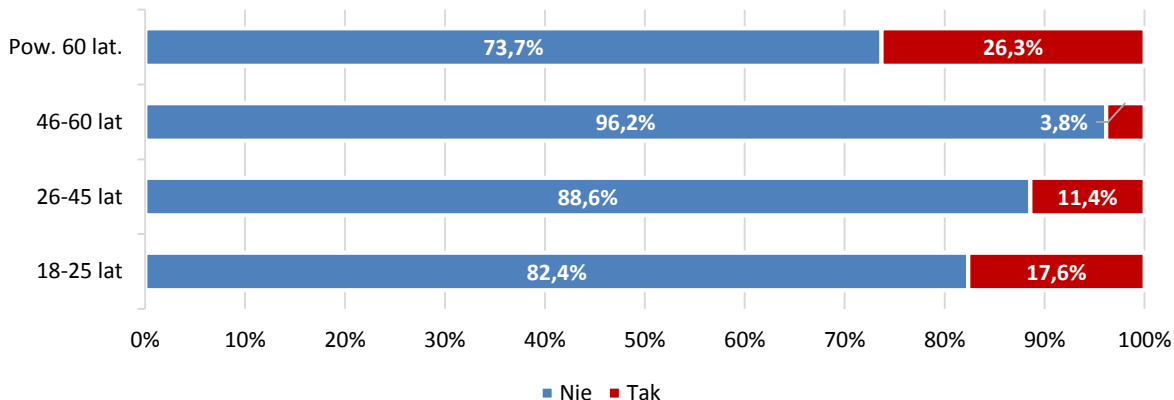
jego doświadczenia zawodowego, wystąpieniu przemocy domowej często towarzyszy niski poziom wykształcenia.

Wykres 7. Doświadczenie przemocy w rodzinie lub bycie jej świadkiem, podział ze względu na wykształcenie [CATI, dorośli]

Jak wynika z badania, grupą najbardziej dotkniętą problemem przemocy domowej, są osoby starsze – co czwarty z badanych mających więcej niż 60 lat, doświadczył jej lub jej świadkiem.

Wykres 8. Doświadczenie przemocy w rodzinie lub bycie jej świadkiem, podział ze względu na wiek [CATI, dorośli]

Jak wykazują badania, w przypadku przemocy wobec osób starszych, możliwe jest wskazanie dodatkowych czynników, wpływających na wystąpienie tego zjawiska. Są to np.:

- zły stan zdrowia i zaburzenia funkcjonalne u osób starszych – niepełnosprawność redukuje zdolność osoby starszej do szukania pomocy,
- zaburzenia funkcji poznawczych u osoby starszej – agresja w stosunku do opiekuna i destrukcyjne zachowania będące wynikiem demencji,
- izolacja społeczna – starsze osoby z mniejszą ilością kontaktów częściej są ofiarami przemocy, izolacja zmniejsza szansę wykrycia przemocy i jej powstrzymania.³

³ „Przemoc w rodzinie wobec osób starszych i niepełnosprawnych”, red. Jaszczak-Kuźmińska D., Michalska K., Warszawa 2010 r.

Jak przyznają eksperci, wskazanie wszystkich przyczyn występowania przemocy w rodzinie nie jest możliwe. Przede wszystkim wynika to z faktu, że zjawisko to jest zawsze wynikiem wielu różnych, nakładających się czynników. Jest to trudne również z uwagi na brak możliwości dokonania rozróżnienia na zachowania będące przyczyną oraz na zachowania będące skutkiem. Obserwuje się zjawisko powielania wzorców przemocowych przez osoby, które same doświadczały przemocy w rodzinie (zarówno w roli świadka, jak i ofiary). Znaczącą rolę odgrywają też stereotypy dotyczące ról, praw i obowiązków poszczególnych członków rodziny – zarówno te funkcjonujące na poziomie społeczeństwa (np. w mediach), jak i na poziomie samej rodziny. Przekazywanie ich z pokolenia na pokolenie przyczynia się do utrwalania negatywnych wzorców, które często bywają bezpośrednią przyczyną pojawiania się przemocy w rodzinie. Występowanie przemocy często związane jest z problemem różnego rodzaju uzależnień, które są sygnałem o występowaniu trudności, np. nieumiejętności rozwiązywania problemów i poradzenia sobie w trudnych sytuacjach życiowych.⁴ Zdaniem jednego z respondentów badania TDI, to właśnie używki mogą być jedną z najczęstszych przyczyn wystąpienia przemocy w rodzinie w gminie Szprotawa. Jednak jak wynika z powyższych rozważań, nie sama używka może być przyczyną. Jej obecność w rodzinie, *wpływa na ograniczenie samokontroli zachowania, i jako taka może wyzwolić agresję, nad którą sprawca przemocy w rodzinie nie będzie umiał zapanować.*⁵ Ogromne znaczenie ma również umiejętność komunikacji i współodczuwania, a także sytuacja życiowa (prywatna oraz zawodowa). Jak wspomniano we wstępie do niniejszego raportu, udział osób bezrobotnych zarejestrowanych, w liczbie ludności w wieku produkcyjnym, jest w gminie relatywnie wysoki. Zdaniem uczestnika części jakościowej badania, brak pracy (a zatem środków finansowych, bezpieczeństwa), również sprzyja występowaniu zjawiska przemocy w rodzinie, na obszarze gminy.

Postrzeżenie zjawiska przemocy w rodzinie

Wykres 9. Postrzeżenie zjawiska przemocy w rodzinie, w % [CATI, dorośli]

Większość dorosłych mieszkańców gminy Szprotawa, jednoznacznie utożsamia przemoc domową z przemocą fizyczną, więc takimi zachowaniami jak bicie, szarpanie czy popychanie. W dalszej kolejności, wskazują na wrzaski, poniżanie i wyzywiska, natomiast w dużo mniejszym stopniu rozumieją przemoc jako działania, które nie są widoczne „gołym okiem” (zaniedbanie, odbieranie pieniędzy, uniemożliwienie podjęcia pracy).

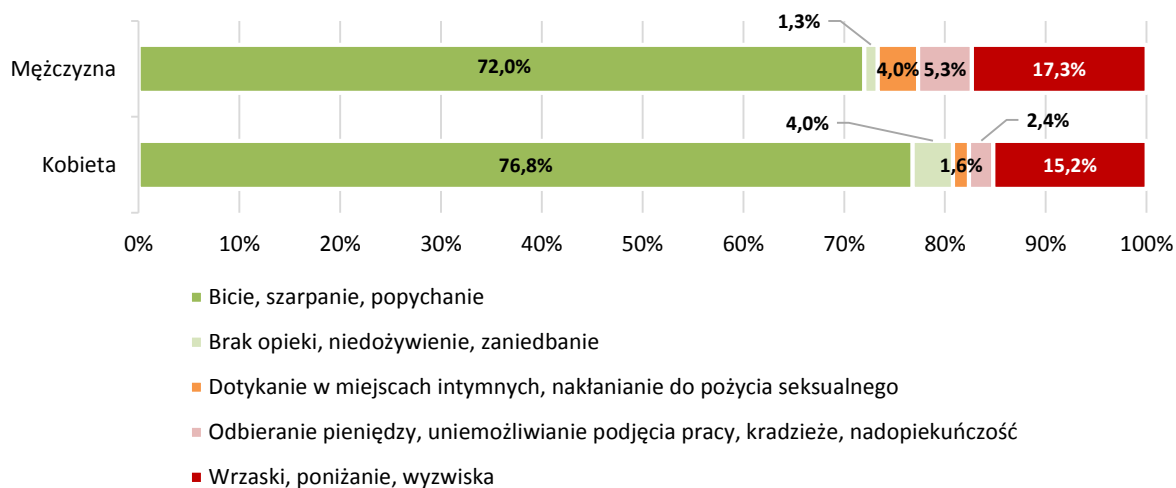
⁴ „Diagnoza dotycząca osób stosujących przemoc w rodzinie: komentarz do wyników badań”, Instytut Badania Rynku i Opinii Millward Brown SMG/KRC, na zlecenie Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej

⁵ Tamże

ZJAWISKO PRZEMOCY W RODZINIE NA TERENIE GMINY SZPROTAWA

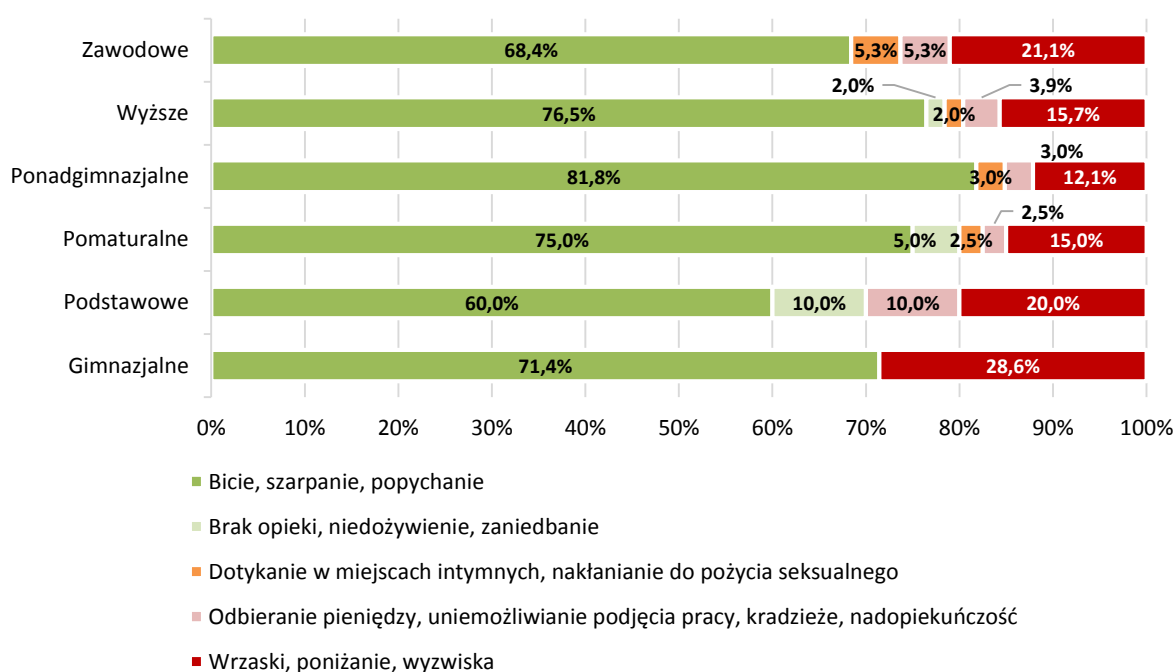
Kobiety nieco częściej niż mężczyźni, za przemoc uznają takie zachowania jak brak opieki, zaniedbanie czy niedożywienie. Natomiast mężczyźni, dotykane w miejscach intymnych, nakłanianie do pożycia seksualnego, odbieranie pieniędzy, uniemożliwianie podjęcia pracy, kradzież, nadopiekuńczość.

Wykres 10. Postrzeganie zjawiska przemocy w rodzinie, podział ze względu na płeć [CATI, dorośli]

Biorąc pod uwagę wykształcenie respondentów badania CATI widać, że grupą najczęściej utożsamiającą przemoc domową z przemocą fizyczną, są osoby o wykształceniu ponadgimnazjalnym (81,8%), a najrzadziej, z podstawowym (60%). Zauważyć należy, że osoby najniższej wykształcone są również tymi, które najczęściej wskazywały na takie formy przemyśle jak brak opieki, zaniedbanie, czy odbieranie pieniędzy (po 10%). Z kolei na wrzaski, poniżanie i wyzwiska, najczęściej wskazywały osoby o wykształceniu gimnazjalnym (28,6%), a na zachowania o charakterze seksualnym, z wykształceniem zawodowym (5,3%).

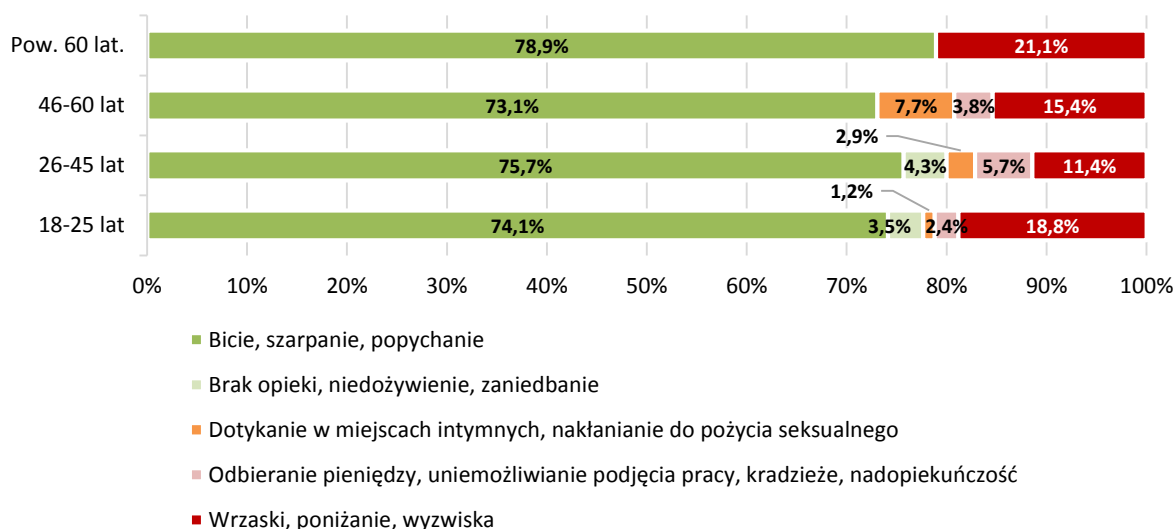
Wykres 11. Postrzeganie zjawiska przemocy w rodzinie, podział ze względu na wykształcenie [CATI, dorośli]

ZJAWISKO PRZEMOCY W RODZINIE NA TERENIE GMINY SZPROTAWA

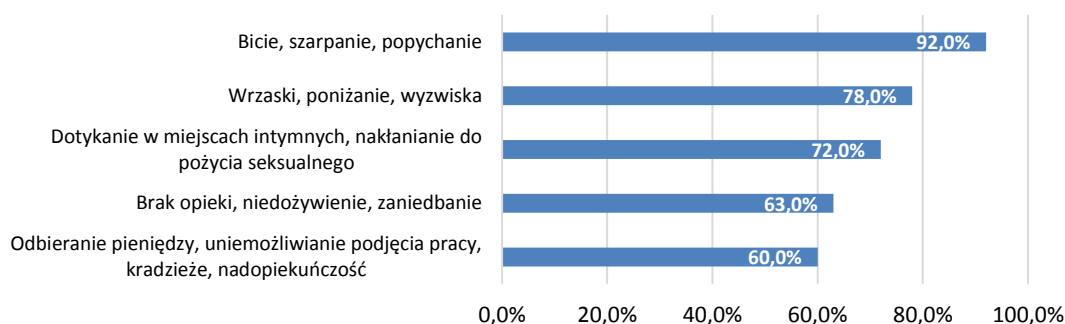
Co piąty z najstarszych uczestników badania, przemoc w rodzinie utożsamia z wrzaskami, poniżaniem czy wyzwiskami, pozostali wskazali na przemoc typowo fizyczną. Z kolei wśród najmłodszych respondentów, takie opinie wyraziło odpowiednio 18,8 i 74,1%.

Wykres 12. Postrzeganie zjawiska przemocy w rodzinie, podział ze względu na wiek [CATI, dorośli]

Największy odsetek badanych uczniów, podobnie jak w przypadku dorosłych mieszkańców gminy Szprotawa, utożsamia przemoc domową z przemocą fizyczną (bicie, szarpanie czy popychanie). W dalszej kolejności, wskazują na wrzaski, poniżanie i wyzwiska, oraz zachowania o podłożu seksualnym. Podobnie jak uczestnicy badania CATI, w mniejszym stopniu postrzegają przemoc domową, jako zachowania takie jak zaniedbanie czy odbieranie pieniędzy. Oznacza to, że sposób definiowania przemocy w rodzinie, jest podobny wśród dorosłych i młodzieży.

Wykres 13. Postrzeganie zjawiska przemocy w rodzinie [PAPI, uczniowie]

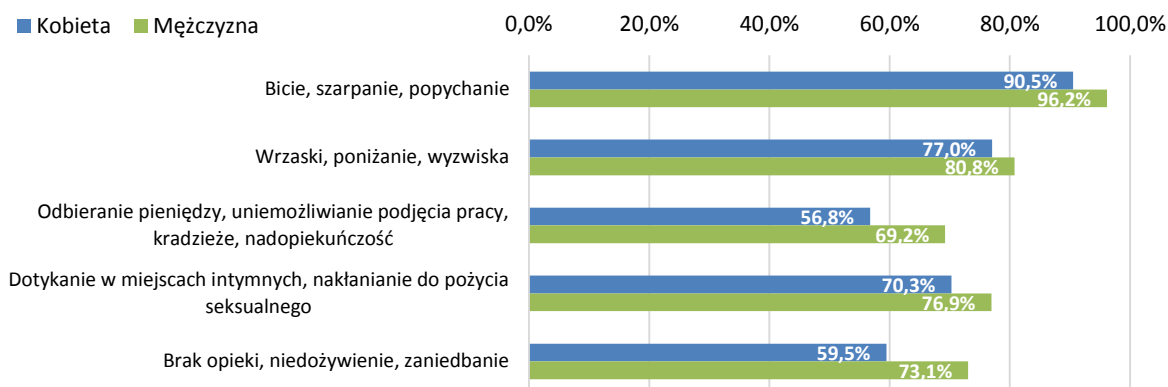

*odpowiedzi nie sumują się do 100%, ponieważ respondenci wskazywali więcej niż 1 odpowiedź

Dziewczęta nieco rzadziej niż ich koledzy, uznają wskazane rodzaje zachowań za przemoc w rodzinie. Największe różnice są dostrzegalne w przypadku odbierania pieniędzy, uniemożliwiania podjęcia pracy, kradzieży i nadopiekuńczości (różnica wynosi 12,4 p.p.) oraz braku opieki, niedożywienia i zaniedbania (różnica wynosi 13,6 p.p.).

ZJAWISKO PRZEMOCY W RODZINIE NA TERENIE GMINY SZPROTAWA

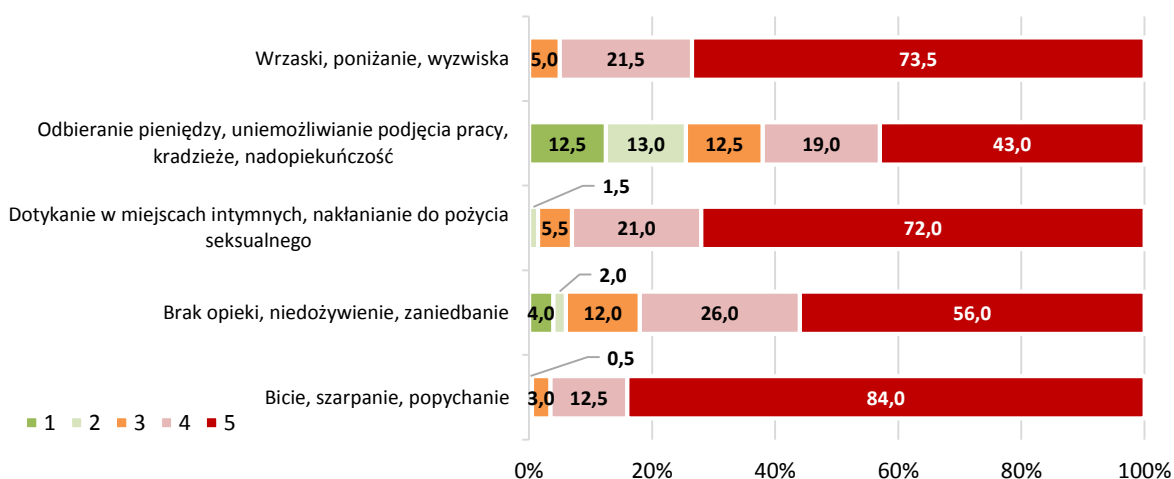
Wykres 14. Postrzeżenie zjawiska przemocy w rodzinie, podział ze względu na płeć [PAPI, uczniowie]

*odpowiedzi nie sumują się do 100%, ponieważ respondenci wskazywali więcej niż 1 odpowiedź

Badanych poproszono, aby w skali od 1 do 5, ocenili szkodliwość oraz niebezpieczeństwo, jakie niesie ze sobą stosowanie określonych form przemocy (ocena „5” oznacza najwyższą szkodliwość). I tak, za najbardziej niebezpieczną uznano przemoc fizyczną (84% wskazań oceny „5”), zapewne z uwagi na to, że jej konsekwencją może być widoczny i dotkliwy uszczerbek na zdrowiu ofiary. W dalszej kolejności, badani postawili na wrzaski, poniżanie i wyzwiska (73,5%) oraz przemoc seksualną (72%). Obie te formy, niewątpliwie mogą powodować negatywne konsekwencje na podłożu psychicznym (z resztą podobnie jak przemoc fizyczna, z tą różnicą, że ofiara nie nosi w tym wypadku widocznych oznak przemocy). Opinię o najmniejszej szkodliwości (najwyższy odsetek wskazań oceny „1”), odnotowano w przypadku odbierania pieniędzy, uniemożliwiania podjęcia pracy, kradzieży i nadopiekuńczości. Zatem, zachowania te najrzadziej niosą za sobą negatywne konsekwencje dla dobrostanu fizycznego i psychicznego.

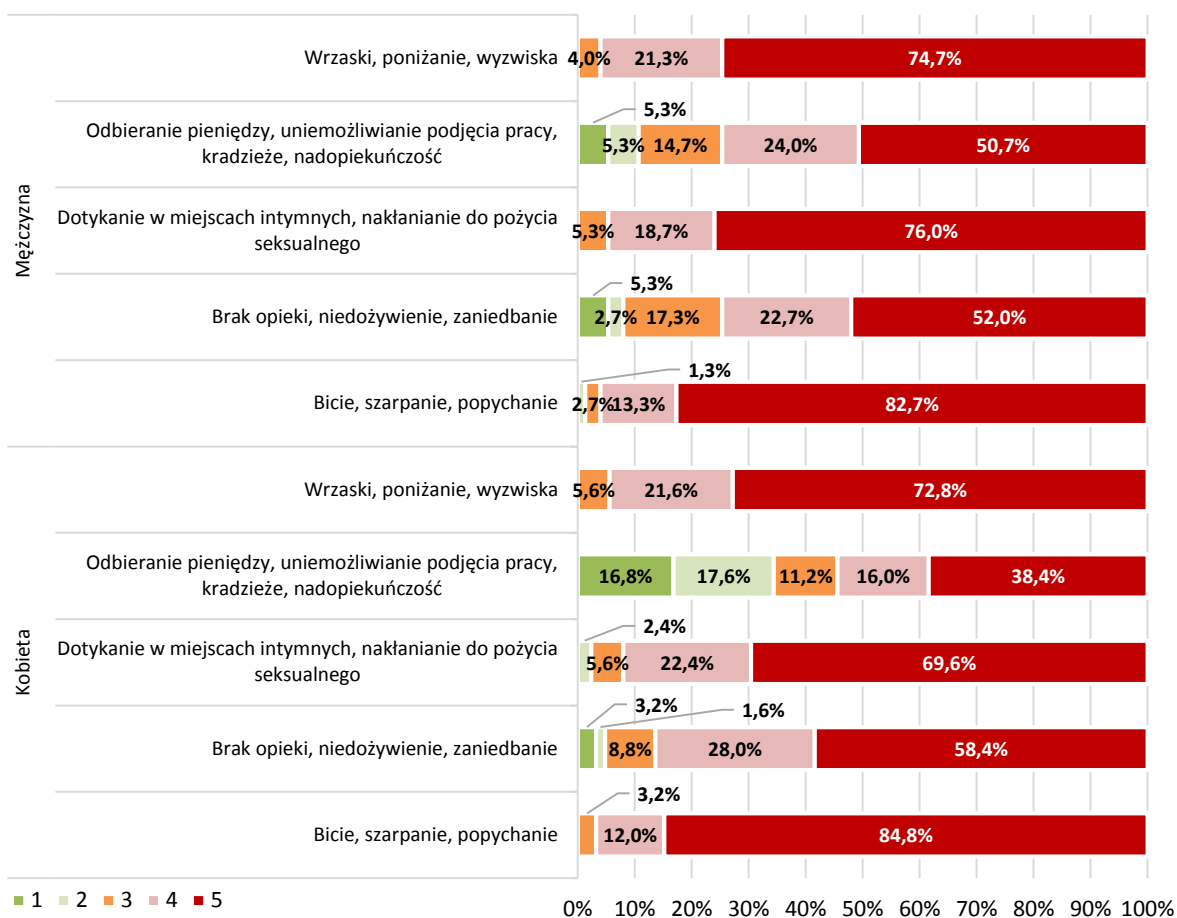
Wykres 15. Ocena szkodliwości poszczególnych form przemocy w rodzinie, w % [CATI, dorośli]

Mężczyźni, częściej niż kobiety, dostrzegają bardzo dużą szkodliwość, jaką niesie ze sobą odbieranie pieniędzy czy nadopiekuńczość (50,7% wskazań oceny „5”, kobiety 38,4%) oraz zachowania o podłożu seksualnym (76% wskazań oceny „5”, kobiety 69,6%). Jednak niezależnie od płci, to właśnie (niewidoczna) przemoc psychiczna, taka jak uniemożliwianie podjęcia pracy, postrzegana jest jako najmniej niebezpieczna.

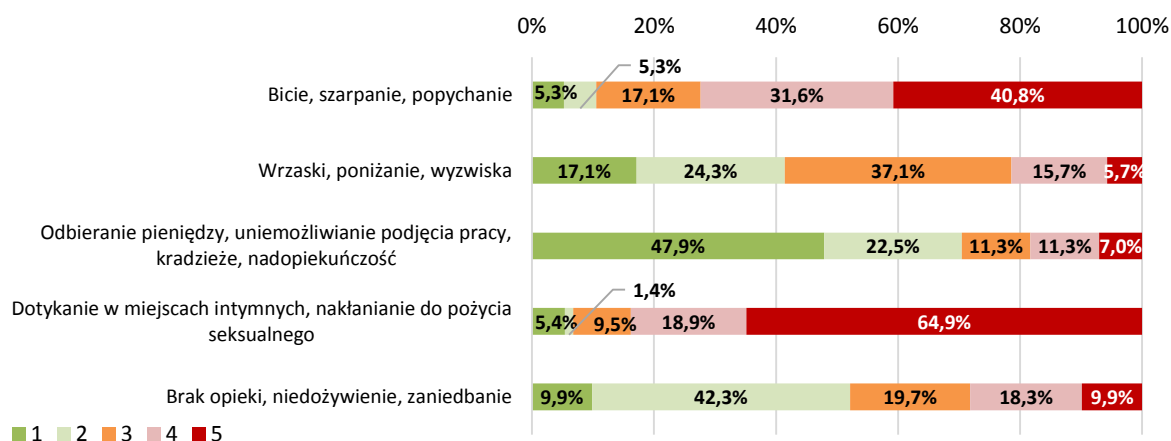
ZJAWISKO PRZEMOCY W RODZINIE NA TERENIE GMINY SZPROTAWA

Wykres 16. Ocena szkodliwości poszczególnych form przemocy w rodzinie, podział ze względu na płeć [CATI, dorośli]

Za najbardziej niebezpieczną formę przemocy, uczniowie uznali przemoc seksualną (64,9% wskazań oceny „5”). W dalszej kolejności postawili na bicie, szarpanie i popychanie (40,8%), natomiast w przypadku pozostałych z wymienionych form przemocy w rodzinie, odsetek wskazań oceny najwyższej, nie przekroczył 10%. Warto zaznaczyć, że niemal połowa badanej młodzieży jest zdania, że odbieranie pieniędzy, uniemożliwianie podjęcia pracy, kradzież i nadopiekuńczość, nie skutkują negatywnymi konsekwencjami.

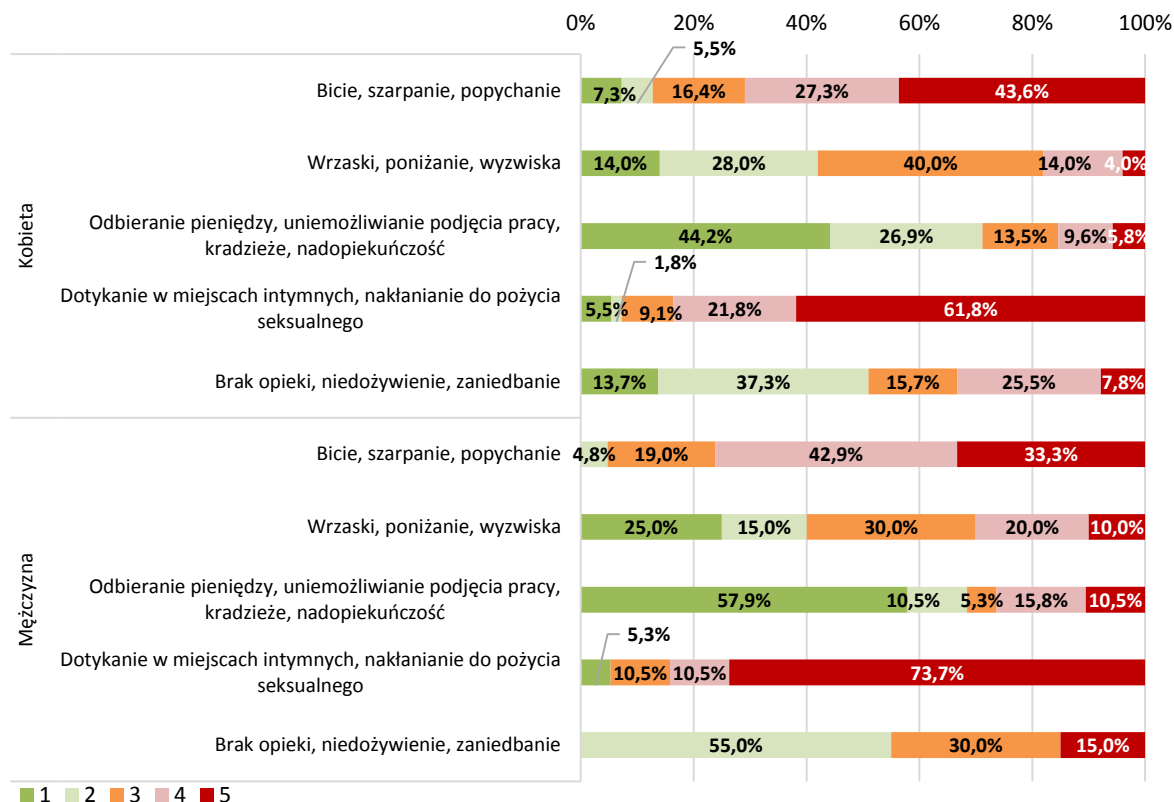
Wykres 17. Ocena szkodliwości poszczególnych form przemocy w rodzinie, [PAPI, uczniowie]

ZJAWISKO PRZEMOCY W RODZINIE NA TERENIE GMINY SZPROTAWA

Chłopcy w każdym wypadku (poza przemocą fizyczną) częściej niż dziewczęta, dostrzegają bardzo dużą szkodliwość wszystkich w wymienionych form przemocy w rodzinie. Podobnie jak wśród dorosłych, młodzież najmniejszą wagę przykładła do form przemocy psychicznej.

Wykres 18. Ocena szkodliwości poszczególnych form przemocy w rodzinie, podział ze względu na płeć [PAPI, uczniowie]

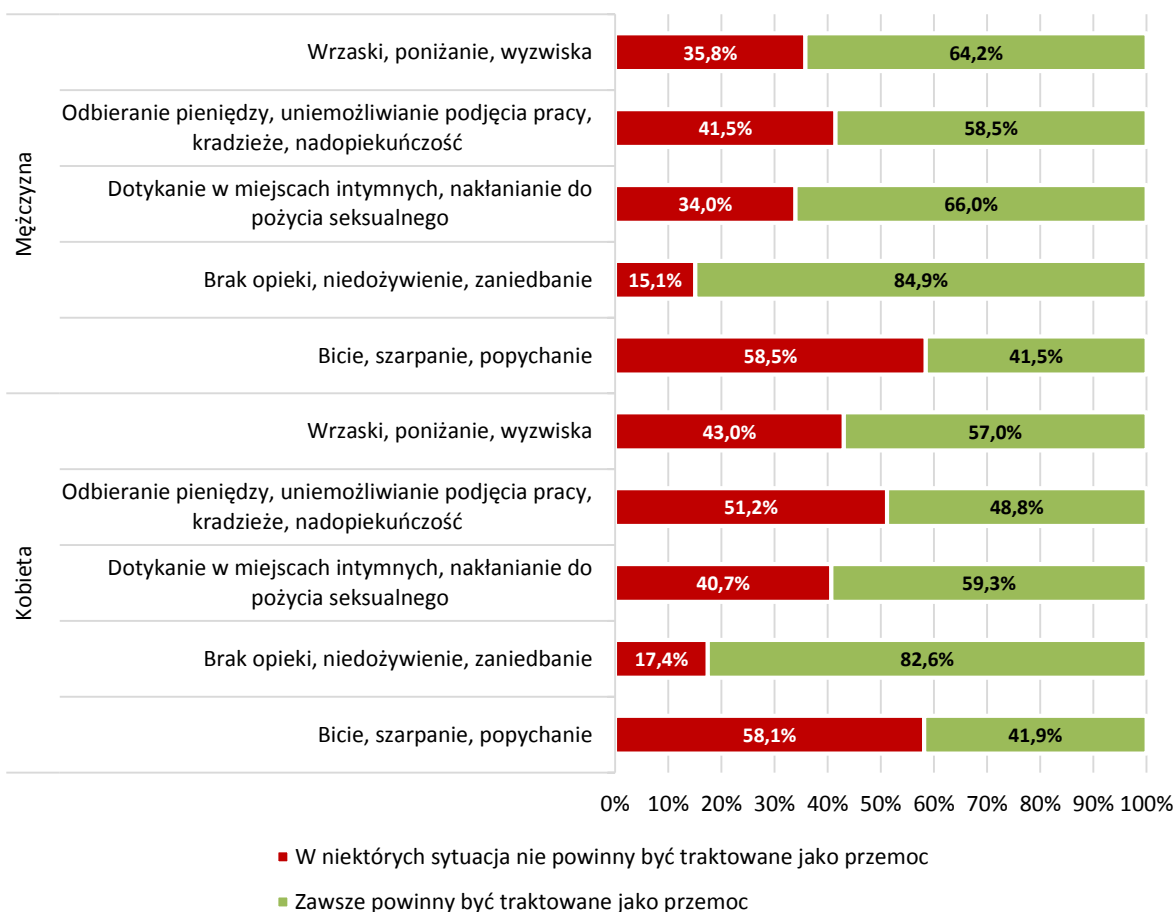
W ramach niniejszego badania dokonano analizy społecznego przyzwolenia stosowanie przemocy w rodzinie. Jak się okazuje, pomimo że badani na ogół utożsamiają ją z przemocą fizyczną, to właśnie takie zachowania (bicie, szarpanie), najczęściej znajdują akceptację – ponad połowa respondentów jest zdania, że w niektórych sytuacjach wolno kogoś uderzyć. Najmniej wątpliwości widać w odniesieniu do braku zapewnienia opieki czy niedożywienia – ponad 80% dorosłych mieszkańców uważa, że jeżeli w rodzinie dochodzi do takich zachowań, to niezależnie od okoliczności jest to przemoc.

Wykres 19. Akceptacja form przemocy w rodzinie [CATI, dorośli]

Kobiety częściej są w stanie zaakceptować sytuację, w której w rodzinie pojawiają się wrzaski, poniżanie i wyzwiska (43%, mężczyźni 35,8%), odbieranie pieniędzy i nadopiekuńczość (51,2%, mężczyźni 41,5%) oraz negatywne zachowania na podłożu seksualnym (40,7%, mężczyźni 34%). Należy przypomnieć, że również kobiety rzadziej utożsamiają przemoc w rodzinie z nakłanianiem do seksu czy niechcianym dotykiem, co może świadczyć o tym, że stereotypowe podejście do roli kobiety w rodzinie, jest żywe częściej w świadomości pań, niż ich mężów/partnerów.

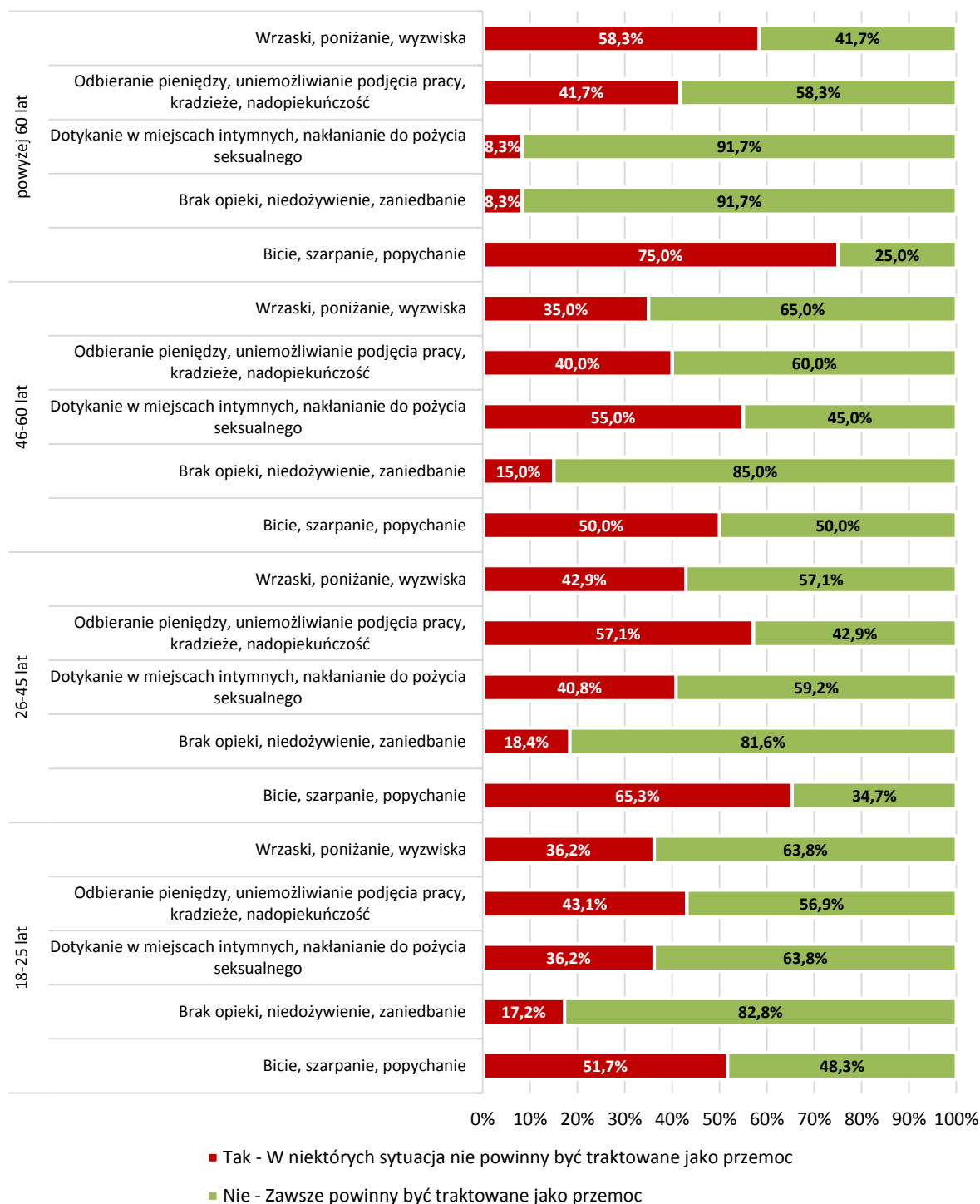
Wykres 20. Akceptacja form przemocy w rodzinie, podział ze względu na płeć [CATI, dorośli]

ZJAWISKO PRZEMOCY W RODZINIE NA TERENIE GMINY SZPROTAWA

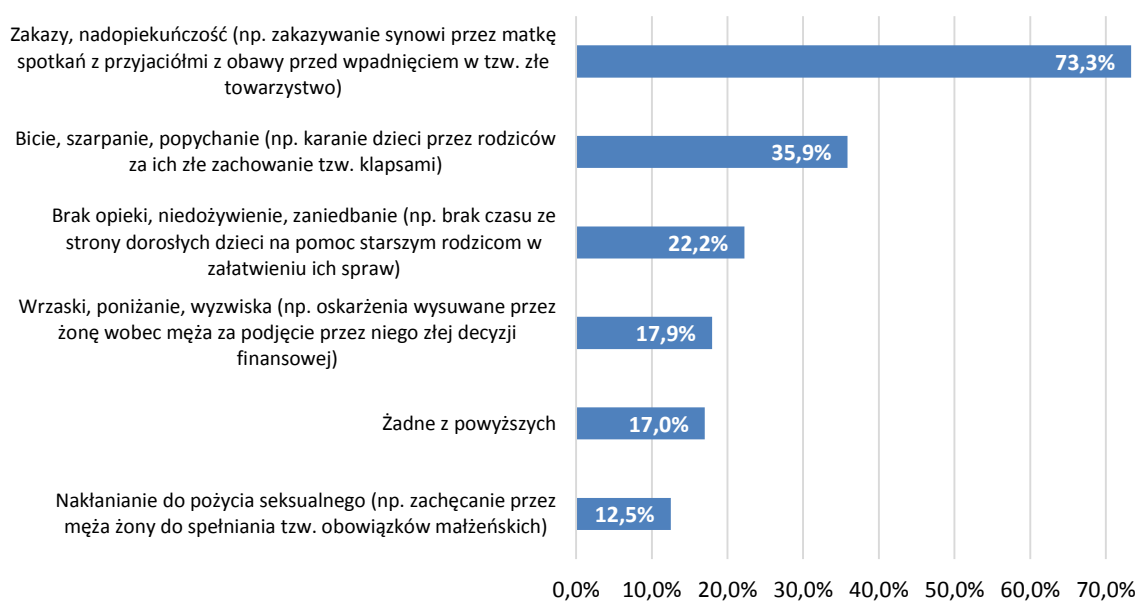
Dla badanych we wszystkich kategoriach wiekowych, za wyjątkiem osób mających od 46 do 60 lat, przemoc fizyczna jest tym zachowaniem, które najczęściej, w pewnych okolicznościach może być usprawiedliwione (w grupie osób w wieku 46-60 lat, takim zachowaniem jest dotykanie w miejscach intymnych i nakłanianie do pożycia seksualnego). Ponad połowa respondentów pomiędzy 26 a 45 rokiem życia, wykazuje takie przekonanie w odniesieniu do odbierania pieniędzy, nadopiekuńczości itp., natomiast 58,3% najstarszych mieszkańców gminy uważa, że wrzaski, poniżanie i wyzwiska, nie zawsze noszą znamiona przemocy domowej.

Wykres 21. Akceptacja form przemocy w rodzinie, podział ze względu na wiek [CATI, dorośli]

Uczestnicy badania PAPI w zdecydowanej większości uważają, że zakazy i nadopiekuńczość, nie zawsze powinny być stawiane na równi z przemocą w rodzinie. Mniej więcej co trzeci z nich, ma takie zdanie na temat przemocy fizycznej, a 22,2% odnośnie braku opieki i zaniedbania. Odsetek badanych nie znajdujących wytłumaczenia i akceptacji dla jakiegokolwiek formy przemocy, wyniósł 17%.

Wykres 22. Akceptacja form przemocy w rodzinie [PAPI, uczniowie]

Dziewczęta zdecydowanie częściej są w stanie zaakceptować sytuację, w której w rodzinie pojawia się nadopiekuńczość – takiego zdania jest niemal 3/4 z nich, podczas gdy podziela je co piąty chłopiec. W przypadku pozostałych zachowań, to uczniowie wykazują się większą wyrozumiałością.

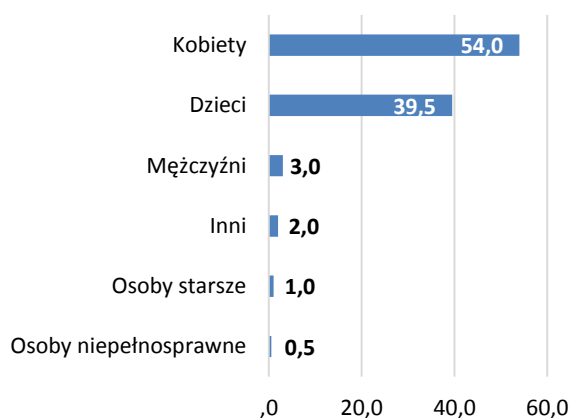
Wykres 23. Akceptacja form przemocy w rodzinie, podział ze względu na płeć [PAPI, uczniowie]

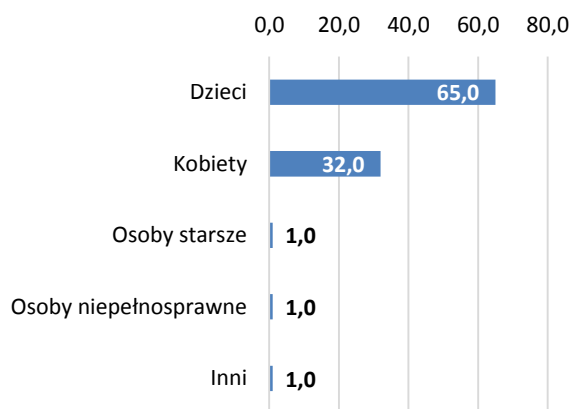
Nieco ponad połowa dorosłych mieszkańców gminy Szprotawa jest zdania, że najczęściej ofiarami przemocy domowej padają kobiety. Taką opinię wyraził co trzeci z badanych uczniów, natomiast większość z nich uważa, to dzieci są głównie cierpią z powodu przemocy w domu. Warto również wspomnieć, że kobiety (w grupie dorosłych badanych) częściej niż mężczyźni twierdzą, że to przede wszystkim one są ofiarami tego zjawiska. Sytuacji takiej nie odnotowano w przypadku badanej młodzieży.

ZJAWISKO PRZEMOCY W RODZINIE NA TERENIE GMINY SZPROTAWA

Wykres 24. Najczęstsze ofiary przemocy w rodzinie, w % [CATI, dorośli]

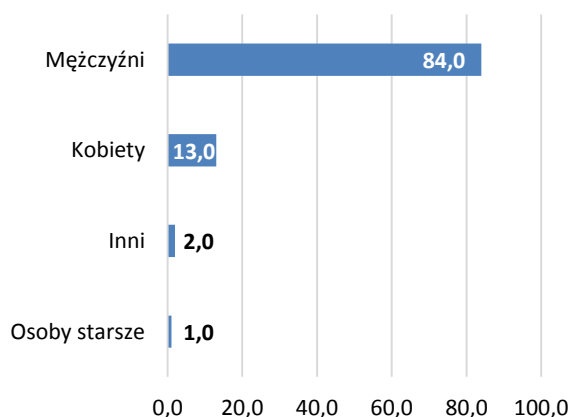

Wykres 25. Najczęstsze ofiary przemocy w rodzinie, w % [PAPI, uczniowie]

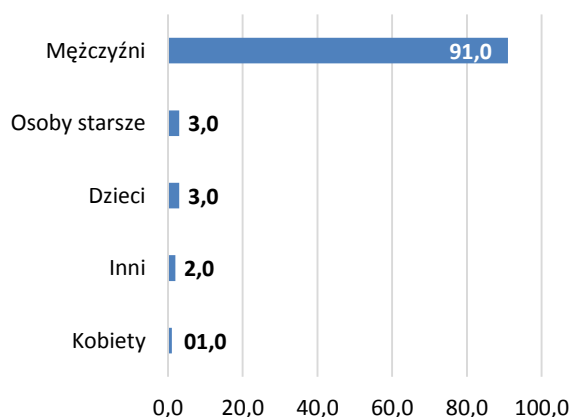

Zdecydowana większość respondentów, zarówno dorosłych mieszkańców, jak i młodzieży uważa, że sprawcami przemocy domowej najczęściej są mężczyźni. W obu przypadkach, takie zdania nieznacznie częściej są kobiety/dziewczęta. Co ciekawe, niewielki odsetek badanych uczniów wskazał dzieci, jako sprawców przemocy. Należy pamiętać, że gdy ofiarami przemocy padają osoby starsze, to sprawcami bywają właśnie ich dorosłe dzieci.

Wykres 26. Najczęstszy sprawca przemocy w rodzinie, w % [CATI, dorośli]

Wykres 27. Najczęstszy sprawca przemocy w rodzinie, w % [PAPI, uczniowie]

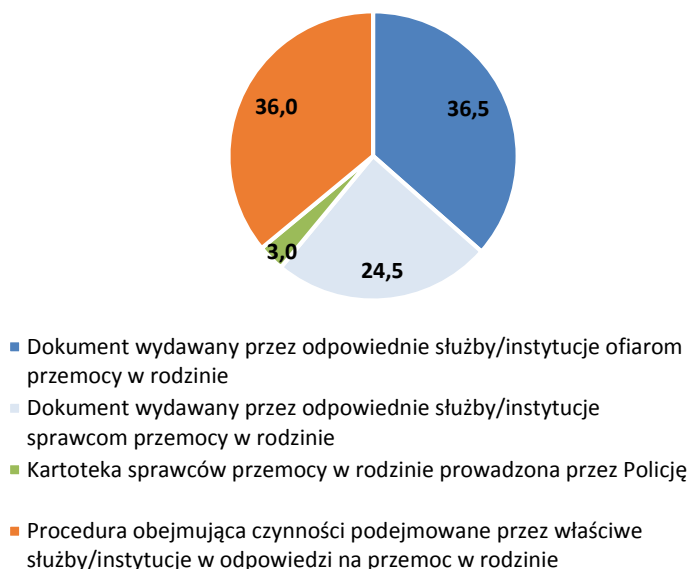

Procedura „Niebieskiej Karty”

Procedura "Niebieskiej Karty" to instytucjonalne narzędzie służące do przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Obejmuje ogół czynności podejmowanych i realizowanych przez przedstawicieli jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, policji, oświaty i ochrony zdrowia, w związku z uzasadnionym podejrzeniem zaistnienia przemocy w rodzinie. Procedura rozpoczyna się w momencie wypełnienia formularza "Niebieska Karta-A" przez policjanta, pracownika socjalnego, przedstawiciela gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, ochrony zdrowia lub oświaty. Powinno to nastąpić w obecności osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie, a w sytuacji, gdy ten kontakt jest niemożliwy, bez udziału tej osoby (w sytuacji, kiedy osoba, wobec, której istnieje podejrzenie, że

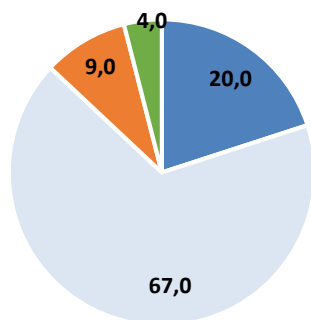
doznaje przemocy w rodzinie zostanie przewieziona do podmiotu leczniczego, formularz A wypełnia przedstawiciel ochrony zdrowia). Formularz "Niebieska Karta "B" otrzymuje osoba dotknięta przemocą w rodzinie, lub w przypadku przemocy wobec dziecka, rodzic, opiekun prawny lub faktyczny, osoba, która zgłosiła podejrzenie stosowania przemocy w rodzinie. Zakończenie procedury następuje w przypadku: ustania przemocy w rodzinie i uzasadnionego przypuszczenia o zaprzestaniu dalszego stosowania przemocy w rodzinie oraz po zrealizowaniu indywidualnego planu pomocy albo rozstrzygnięcia o braku zasadności podejmowania działań.⁶

Wykres 28. Znajomość procedury "Niebieskiej Karty", w % [CATI, dorośli]

Co trzeci dorosły mieszkaniec gminy Szpotawa wie, czym jest „Niebieska Karta”. Również co trzeci, kojarzy ją z dokumentem wydawanym ofiarom przemocy w rodzinie, a co czwarty z dokumentem wydawanym sprawcom tej przemocy. Badanie wykazało dużo niższą świadomość wśród młodzieży – zaledwie niespełna co dziesiąty uczeń, zapytany czym jest „Niebieska Karta”, wskazał prawidłową odpowiedź.

Wykres 29. Znajomość procedury "Niebieskiej Karty", w % [PAPI, uczniowie]

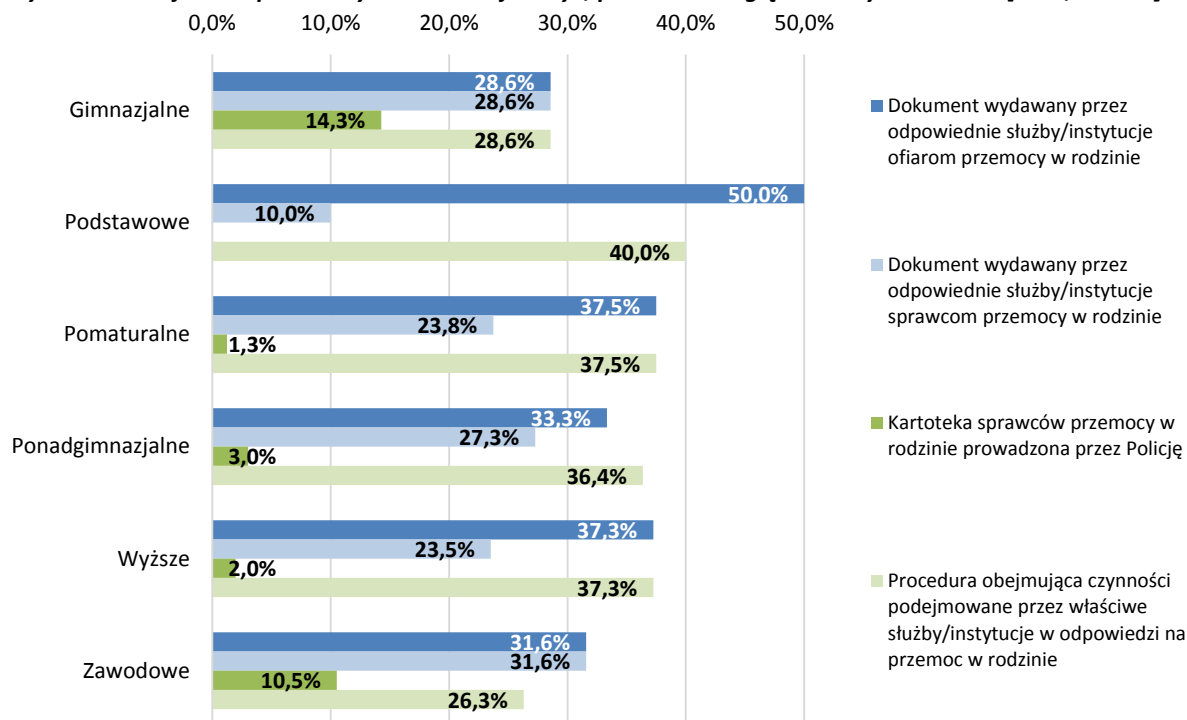
W grupie dorosłych mieszkańców, większą świadomością znaczenia terminu „Niebieska Karta”, wykazali się mężczyźni. Prawidłowej odpowiedzi udzieliło 48% panów i 28,8% pań. W grupie uczniów to z kolei większą wiedzą wykazały się dziewczęta (10,8% wobec 3,8% prawidłowych odpowiedzi wśród chłopców).

Gdy pod uwagę weźmiemy miejsce zamieszkania, to w obu badanych grupach, mieszkańcy miasta częściej poprawnie odpowiadali na pytanie (wśród dorosłych: 37,3% w mieście, 32% na wsi; wśród uczniów 13,1% w mieście, 2,6% na wsi).

⁶ <http://www.niebieskalinia.info/index.php/zadania-sluzb/59-rozporzadzenie-w-sprawie-procedury-niebieskiej-karty-komentarz> dostęp z dnia 16.12.2015r.

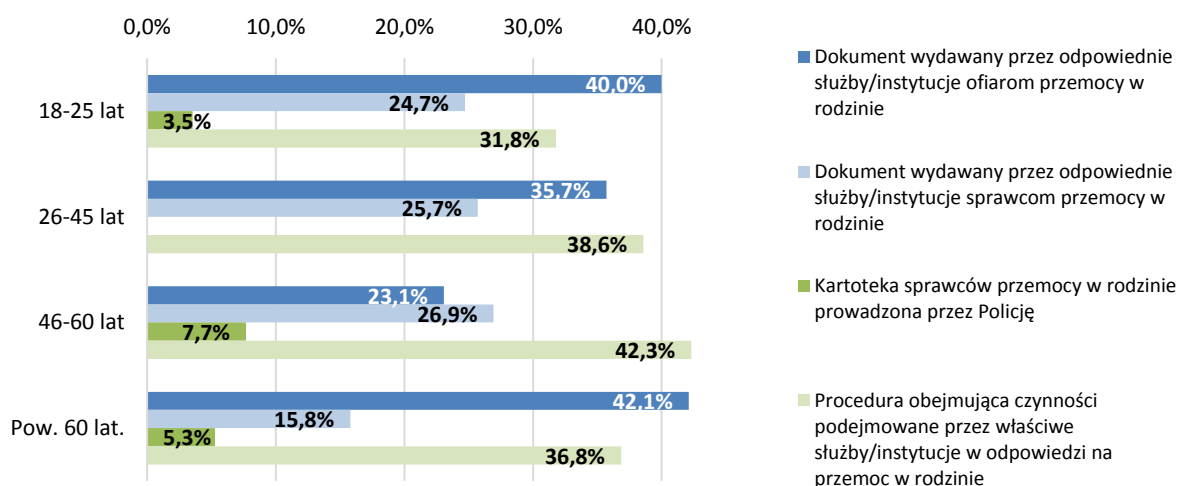
Z kolei z uwagi na wykształcenie, najwyższy odsetek poprawnych odpowiedzi odnotowano wśród osób z wykształcenie podstawowym (40%), a najniższy w grupie absolwentów szkół zawodowych (26,3%).

Wykres 30. Znajomość procedury "Niebieskiej Karty", podział ze względu na wykształcenie [CATI, dorośli]

Odpowiedzi udzielane w poszczególnych kategoriach wiekowych wskazują na najwyższą świadomość znaczenia „Niebieskiej Karty” wśród osób mających od 46 do 60 lat (42,3%). Najniższy wynik należy do najmłodszych uczestników badania.

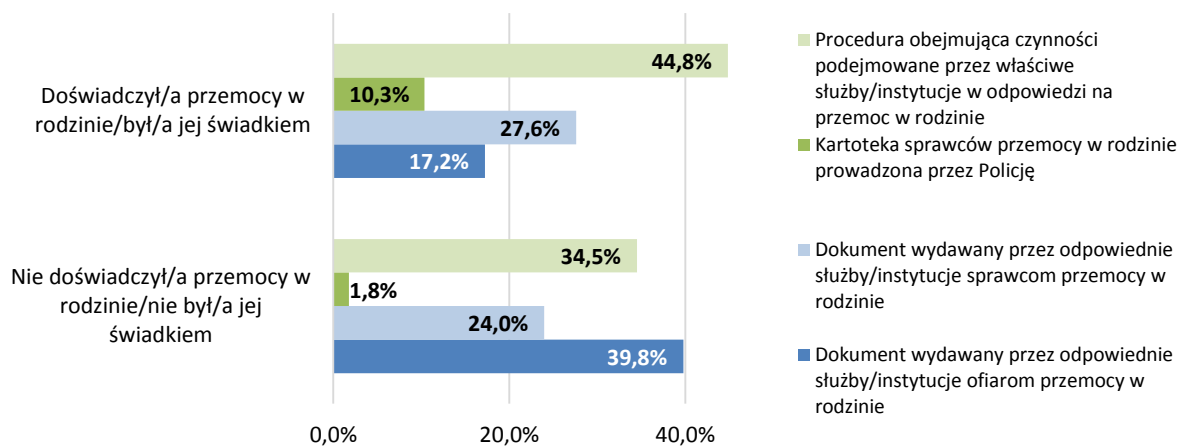
Wykres 31. Znajomość procedury "Niebieskiej Karty", podział ze względu na wiek [CATI, dorośli]

Biorąc pod uwagę dotychczasowe doświadczenia respondentów z przemocą w rodzinie (bycie ofiarą/sprawcą/świadkiem) widzimy, że osoby, które miały wcześniej styczność z tym zjawiskiem nieco częściej wiedzą czym jest „Niebieska Karta”. Nie oznacza to jednak, że ich wiedza na temat

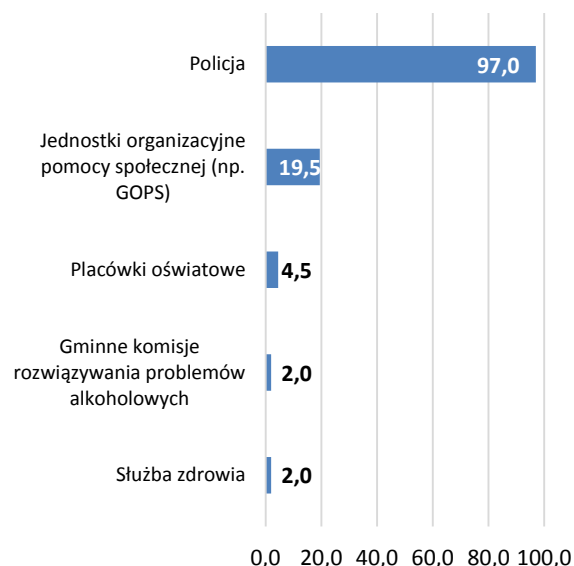
samej procedury jest większa niż wśród osób, które przemocy w rodzinie nie doświadczyły, ponieważ żadna z nich, zapytana w jaki sposób następuje rozpoczęcie procedury, nie wskazała prawidłowej odpowiedzi (podczas gdy wśród osób, której do tej pory nie miały styczności ze zjawiskiem przemocy w rodzinie, 15,2% wiedziało jakimi działaniami się ona rozpoczyna).

Wykres 32. Znajomość procedury "Niebieskiej Karty", podział ze względu na dotychczasowe doświadczenia z przemocą w rodzinie [CATI, dorośli]

Podmiotami, które zdaniem badanych mają ustawowy obowiązek stosowania w swojej działalności „Niebieskiej Karty”, są przede wszystkim Policja oraz jednostki organizacyjne pomocy społecznej. W dużo mniejszym stopniu są to placówki oświatowe czy zdrowia. Mimo to, respondenci prawidłowo identyfikują jednostki, do których należy zgłosić się w przypadku doświadczenia, bądź bycia świadkiem przemocy w rodzinie.

Wykres 33. Wiedza na temat podmiotów stosujących "Niebieską Kartę", w % [CATI, dorośli]

Wykres 34. Wiedza na temat podmiotów stosujących "Niebieską Kartę", [PAPI, uczniowie]

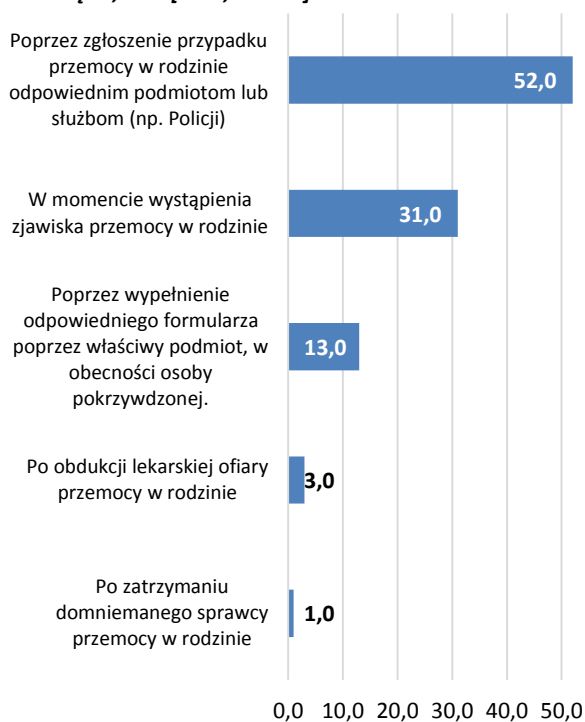
*odsetki nie sumują się do 100%, ponieważ respondent mógł wskazać więcej niż 1 odpowiedź

ZJAWISKO PRZEMOCY W RODZINIE NA TERENIE GMINY SZPROTAWA

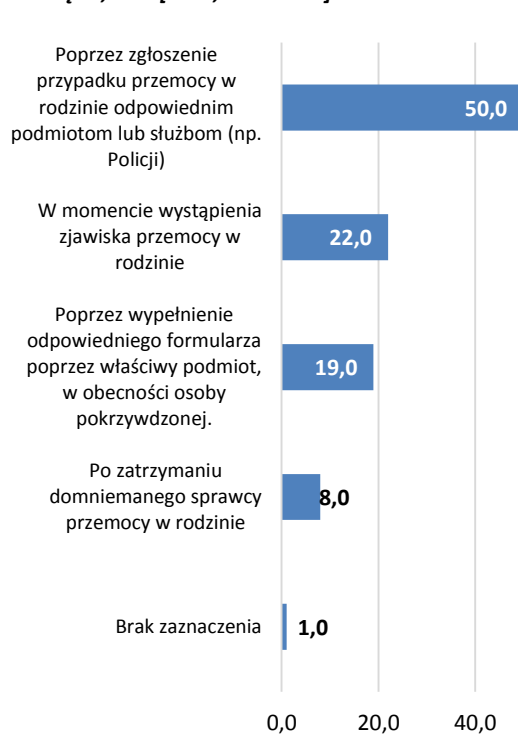
Biorąc pod uwagę płeć, w obu badanych grupach, kobiety częściej niż mężczyźni wskazują na jednostki pomocy społecznej. Osoby zamieszkujące miasto, częściej od mieszkańców wsi, wskazują na gminne komisje rozwiązywania problemów alkoholowych.

Jak wspomniano wcześniej, procedura „Niebieskiej Karty” rozpoczyna się w momencie wypełnienia formularza "Niebieska Karta-A", przez przedstawiciela odpowiedniej instytucji. Wie o tym 13% dorosłych mieszkańców gminy Szprotawa oraz 19% badanej młodzieży (w obu grupach częściej takiej odpowiedzi udzielała żeńska część respondentów). Najczęściej wszczęcie procedury kojarzone jest ze zgłoszeniem przypadku przemocy odpowiednim podmiotom lub służbom.

Wykres 35. Wiedza na temat procedury "Niebieskiej Karty" - wszczęcie, w % [CATI, dorośli]

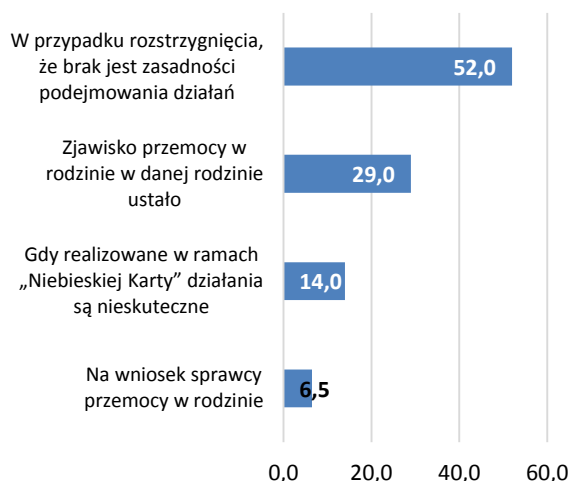
Wykres 36. Wiedza na temat procedury "Niebieskiej Karty" - wszczęcie, w % [PAPI, uczniowie]

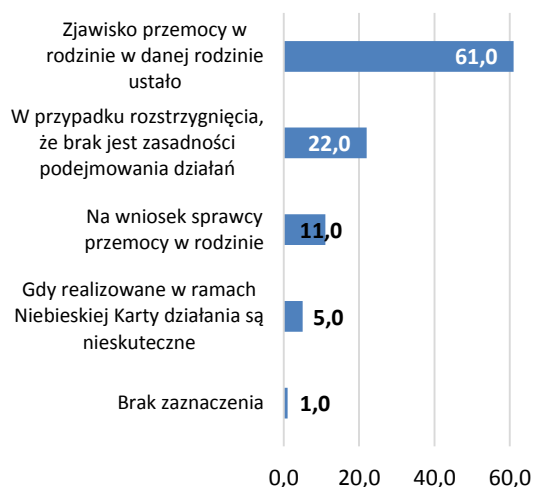
Procedura „Niebieskiej Karty” kończy się w momencie ustania przemocy w rodzinie i uzasadnionego przypuszczenia o zaprzestaniu dalszego stosowania przemocy w rodzinie oraz po zrealizowaniu indywidualnego planu pomocy albo rozstrzygnięcia o braku zasadności podejmowania działań. Takiej odpowiedzi udzieliło 29% dorosłych uczestników badania i 61% uczniów.

ZJAWISKO PRZEMOCY W RODZINIE NA TERENIE GMINY SZPROTAWA

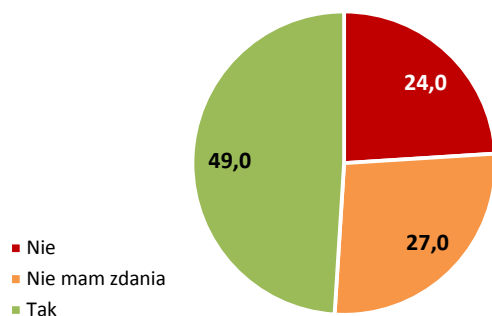
Wykres 37. Wiedza na temat procedury "Niebieskiej Karty" - zakończenie, w % [CATI, dorośli]

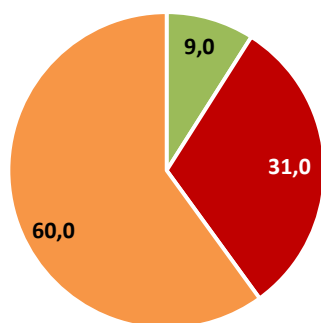
Wykres 38. Wiedza na temat procedury "Niebieskiej Karty" - zakończenie, w % [PAPI, uczniowie]

Wykres 39. Ocena skuteczności procedury "Niebieskiej Karty" w likwidacji i ograniczaniu zjawiska przemocy w rodzinie, w % [CATI, dorośli]

Wykres 40. Ocena skuteczności procedury "Niebieskiej Karty" w likwidacji i ograniczaniu zjawiska przemocy w rodzinie, w % [PAPI, uczniowie]

Połowa mieszkańców gminy Szprotawa pozytywnie ocenia skuteczność procedury „Niebieskiej Karty”, w likwidacji i ograniczaniu zjawiska przemocy w rodzinie. Przeciwnego zdania jest co czwarty z nich, a 27% nie było w stanie jednoznacznie odpowiedzieć na to pytanie. W grupie uczniów, odsetki wskazań tych odpowiedzi wyniosły odpowiednio 9, 31 i 60%. Zdecydowanie lepiej od pozostałych, procedurę ocenili osoby z wykształceniem podstawowym i gimnazjalnym (70 i 71,4% odpowiedzi „tak”) oraz respondenci w kategoriach wiekowych 26-45 lat i 46-60 lat (54,3 i 53,8% odpowiedzi „tak”).

Instytucje świadczące pomoc na rzecz osób doświadczonych przemocą w rodzinie

W związku z wejściem w życie nowych przepisów Ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, w Szprotawie utworzony został Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie.

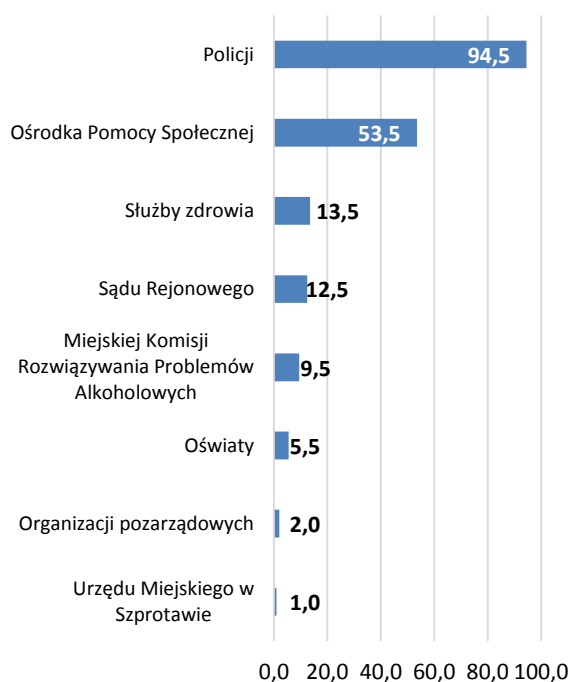
ZJAWISKO PRZEMOCY W RODZINIE NA TERENIE GMINY SZPROTAWA

Głównym zadaniem Zespołu jest integrowanie i koordynowanie działań podmiotów uprawnionych do interwencji i pomocy w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz specjalistów działających w tej dziedzinie. Zespół podejmuje działania mające na celu ochronę osób doznających przemocy w rodzinie w tym realizuje procedury „Niebieskiej Karty”. Zespół tworzy grupa ludzi, specjalistów z różnych dziedzin, co daje możliwość komplementarnej pomocy osobom doznającym przemocy. W skład Zespołu wchodzi przedstawiciele wielu służb oraz instytucji (Policja, Ośrodek Pomocy Społecznej, Oświata, Ochrona Zdrowia, Organizacje Pozarządowe, Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Sąd Rejonowy, Urząd Miejski w Szprotawie). Interdyscyplinarna praca zwiększa skuteczność pomocy pozwala także wykorzystać zasoby poszczególnych instytucji do ograniczania zjawiska przemocy w rodzinie. Zespół w Szprotawie tworzą:

- Zastępca Kierownika Ośrodka Pomocy Społecznej w Szprotawie
- Pracownik socjalny
- Lekarz rodzinny,
- kurator, specjalista Zespołu Kuratorskiej Służby Sądowej,
- policjant,
- przedstawiciel organizacji pozarządowej,
- nauczyciel,
- sekretarz Komisji ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych przy Burmistrzu Szprotawy.⁷

Uczestnicy badania ilościowego, zapytani o to, jakich podmiotów przedstawiciele wchodzi w skład Zespołu Interdyscyplinarnego, najczęściej wskazywali na Policję oraz Ośrodek Pomocy Społecznej.

Wykres 41. Znajomość składu ZI, w % [CATI, dorośli]

Wykres 42. Znajomość składu ZI, w % [PAPI, uczniowie]

Zdecydowana większość dorosłych mieszkańców gminy Szprotawa (92,5%), wie czym jest Niebieska Linia.

⁷ <http://www.ops-szprotawa.pl/zespo-interdyscyplinarny-ds-przeciwdziaania-przemocy-w-rodzinie/o-zespole> dostęp z dnia 16.12.2015r.

W gminie działa również Komisja ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, która powołana jest do inicjowania działań interwencyjnych i profilaktycznych w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych. Celem działań profilaktycznych komisji jest zapobieganie powstawaniu nowych patologii społecznych oraz zwiększanie zdolności do radzenia sobie z już istniejącymi problemami. Komisja zajmuje się wspieraniem osób uzależnionych i ich rodzin, kształtowaniem zdrowego stylu życia oraz pomocą rodzinom w trudnych sytuacjach życiowych. Ponadto realizuje określone ustawowo zadania gminy w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych. Do zadań komisji należy w szczególności:

1. Koordynowanie realizacji zadań wynikających z gminnego programu profilaktyk
2. Współdziałanie z organami gminy, instytucjami, osobami fizycznymi, stowarzyszeniami oraz organizacjami społecznymi w zakresie promocji zdrowego i prospołecznego stylu życia
3. Zwiększenie dostępności do różnorodnych form pomocy i terapii
4. Inicjowanie pomocy psychospołecznej i prawnej z zakresu przeciwdziałania patologiom społecznym
5. Inicjowanie innych przedsięwzięć z zakresu rozwiązywania patologii społecznych
6. Podejmowanie działań zmierzających do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie leczenia odwykowego
7. Kierowanie na badanie przez biegłego w celu wydania opinii w przedmiocie uzależnienia od alkoholu i wskazania rodzaju zakładu leczniczego
8. Kierowanie do sądów rejonowych wniosków o wszczęcie postępowania w sprawie zastosowania obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie leczenia odwykowego
9. Wydawanie postanowień dotyczących wydawania zezwoleń na sprzedaż i podawanie napojów alkoholowych
10. Prowadzenie kontroli przestrzegania warunków i zasad sprzedaży, podawania i spożywania napojów alkoholowych na podstawie upoważnienia Burmistrza – przez powołany zespół ds. kontroli.⁸

Osoby doświadczające przemocy w rodzinie, pomocy mogą oczywiście poszukiwać przede wszystkim w Ośrodku Pomocy Społecznej, który udziela wsparcia psychologicznego i finansowego, kieruje sprawy do prokuratury bądź do sądu – jeżeli poszkodowani wyrażą na to zgodę. Postępowania przeciwko sprawcom przemocy wszczyna również Policja, która ma możliwość izolowania ofiar od sprawców i kierowania wniosków o objęcie sprawców przemocy leczeniem odwykowym (gdy używka jest przyczyną bądź jedną z przyczyn zaistnienia przemocy). Pomocą psychologiczną oraz pedagogiczną, ofiarę mogą objąć również placówki oświatowe, które mają możliwość wnioskowania o wszczęcie procedury „Niebieskiej Karty”. W jednej ze szkół działa tzw. „Niebieska skrzynka”, w której osoby doświadczające różnych trudności i form przemocy lub będące jej świadkami, mają możliwość zgłoszenia faktu występowania niepokojących sytuacji i uzyskania specjalistycznej pomocy psychologa lub pedagoga szkolnego.

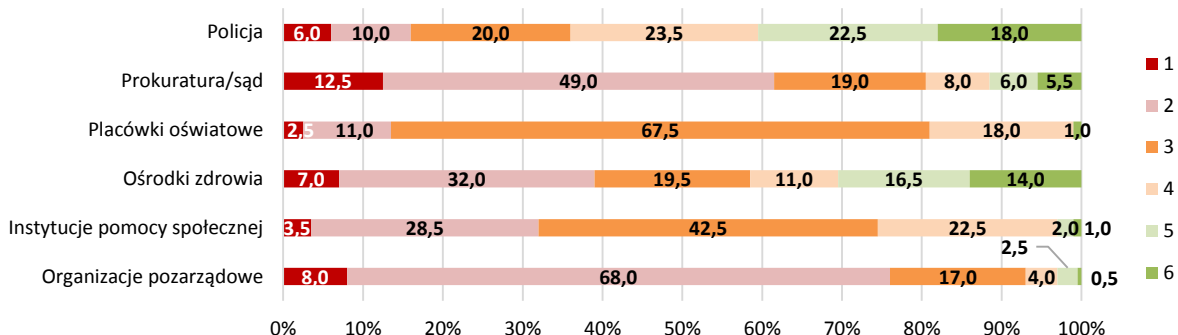
Badani zostali poproszeni o ocenę skuteczności działań poszczególnych podmiotów, w zakresie niesienia pomocy ofiarom przemocy w rodzinie. Oceny dokonywano w skali od 1 do 6, gdzie ocena „1” oznaczała najmniejszą skuteczność. Jak wynika z badania dorośli mieszkańcy gminy, najlepiej oceniają działania Policji (w sumie 40,5% wskazań ocen „5” i „6”) oraz ośrodków zdrowia (w sumie

⁸ <http://szprotawa.pl/images/article/file/pdf/pomoc.pdf> dostęp z dnia 16.12.2015r

ZJAWISKO PRZEMOCY W RODZINIE NA TERENIE GMINY SZPROTAWA

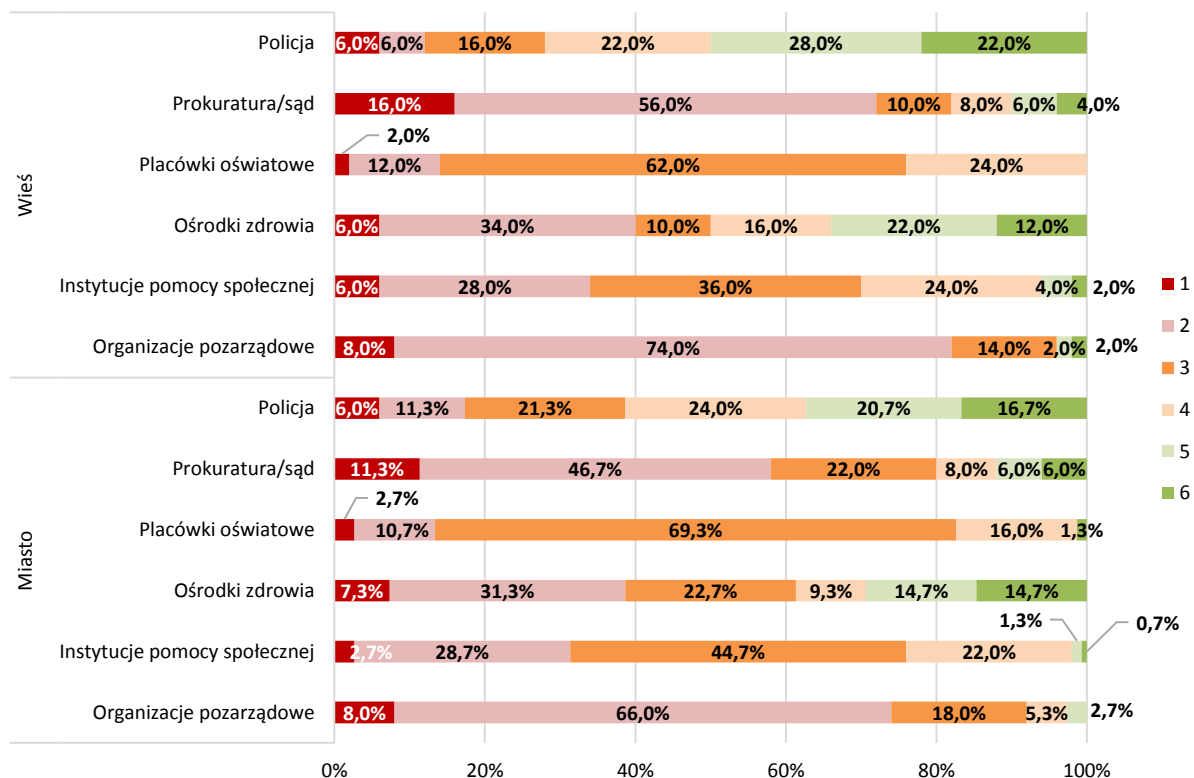
30,5% wskazań ocen „5” i „6”). Najniżej oceniono zaś Prokuraturę/Sąd (w sumie 61,5% wskazań ocen „1” i „2”) oraz organizacje pozarządowe (w sumie 76% wskazań ocen „5” i „6”).

Wykres 43. Ocena skuteczności poszczególnych podmiotów, w niesieniu pomocy ofiarom przemocy w rodzinie, w % [CATI, dorośli]

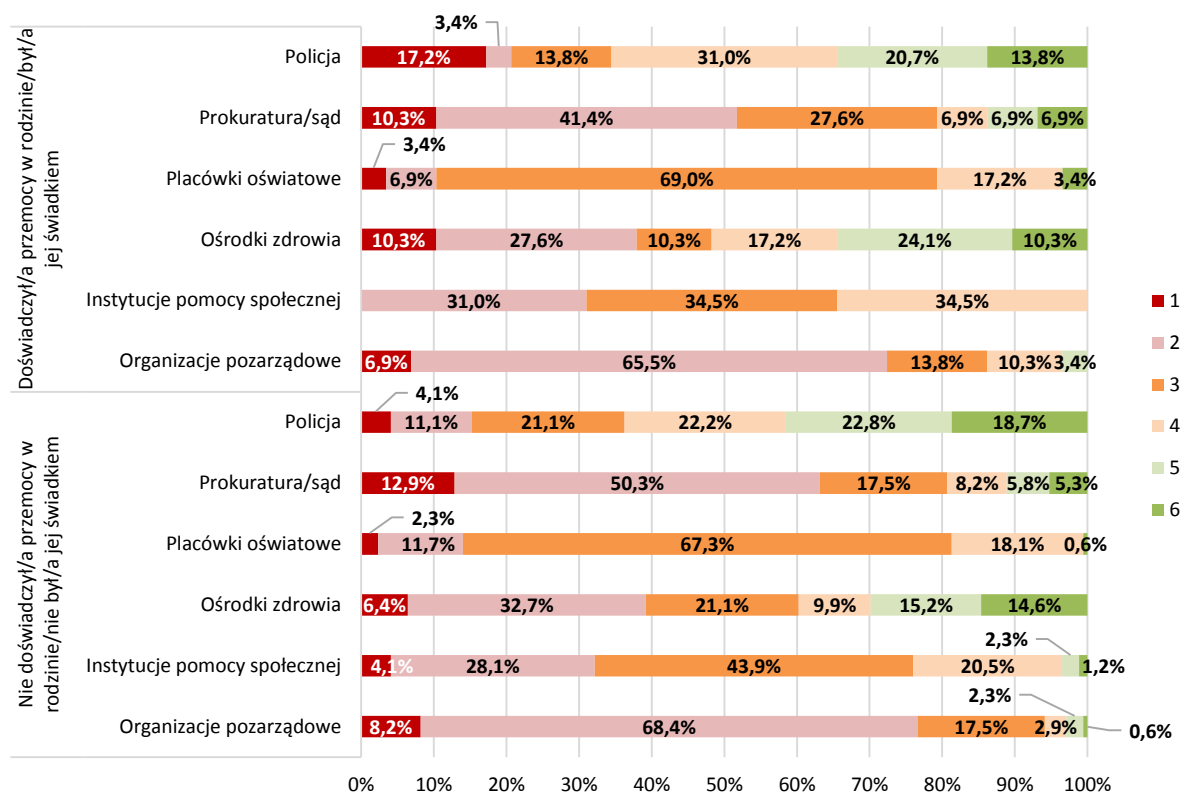
Respondenci mieszkający na wsi, wyżej ocenili skuteczność działań Policji i ośrodków zdrowia. Oceny negatywne (1 i 2) nieznacznie częściej przyznawały osoby deklarujące, że nie miały do tej pory styczności z przemocą w rodzinie (za wyjątkiem działań Policji, które gorzej ocenili badani, którzy doświadczyli bądź byli świadkami takiej przemocy).

Wykres 44. Ocena skuteczności poszczególnych podmiotów, w niesieniu pomocy ofiarom przemocy w rodzinie, podział ze względu na miejsce zamieszkania [CATI, dorośli]

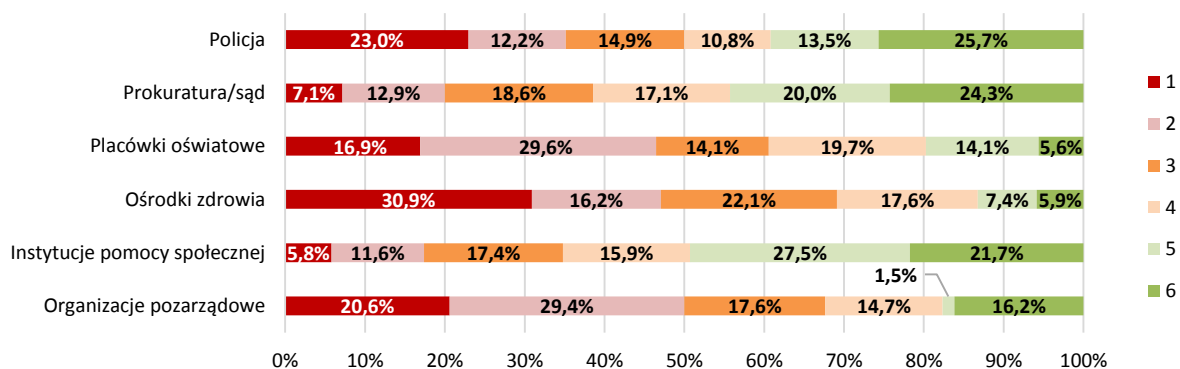
ZJAWISKO PRZEMOCY W RODZINIE NA TERENIE GMINY SZPROTAWA

Wykres 45. Ocena skuteczności poszczególnych podmiotów, w niesieniu pomocy ofiarom przemocy w rodzinie, podział ze dotychczasowe doświadczenia ze zjawiskiem przemocy w rodzinie [CATI, dorośli]

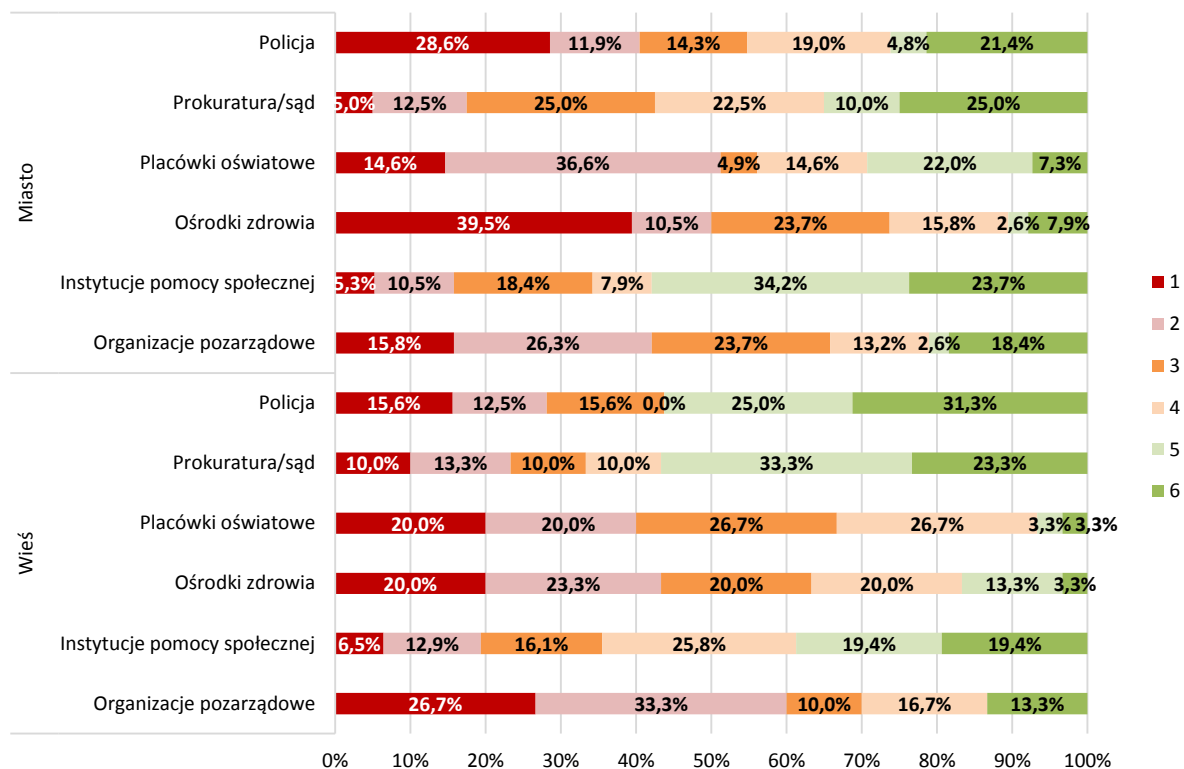
Uczniowie najlepiej oceniają działania instytucji pomocy społecznej (w sumie 42,2% wskazań ocen „5” i „6”) oraz Prokuratury/sądy (w sumie 44,3% wskazań ocen „5” i „6”). Najniżej oceniono zaś ośrodki zdrowia (w sumie 47,1% wskazań ocen „1” i „2”) oraz organizacje pozarządowe (w sumie 50% wskazań ocen „5” i „6”).

Wykres 46. Ocena skuteczności poszczególnych podmiotów, w niesieniu pomocy ofiarom przemocy w rodzinie [PAPI, uczniowie]

Młodzież mieszkająca na wsi, wyżej oceniła skuteczność działań Policji, Prokuratury/sądu i ośrodków zdrowia, natomiast uczniowie zamieszkujący miasto, działania placówek oświatowych i instytucji pomocy społecznej.

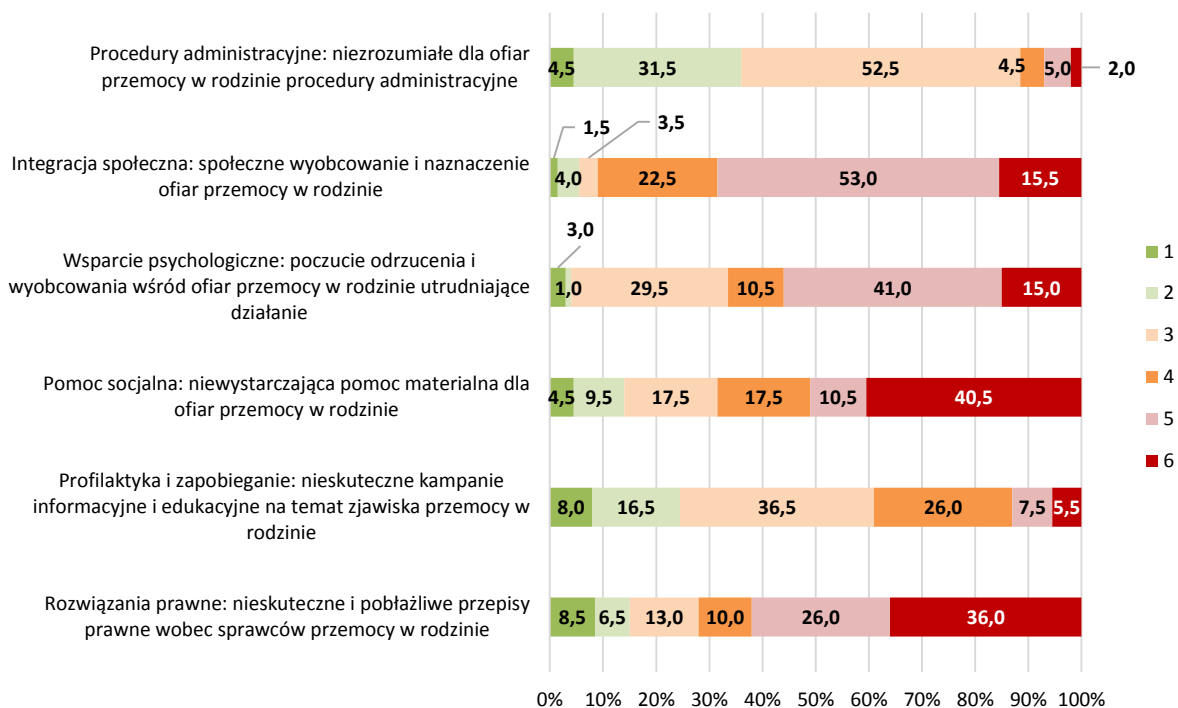
Wykres 47. Ocena skuteczności poszczególnych podmiotów, w niesieniu pomocy ofiarom przemocy w rodzinie, podział ze względu na miejsce zamieszkania [PAPI, uczniowie]

Czynniki sprzyjające i utrudniające skuteczną pomoc ofiarom przemocy w rodzinie

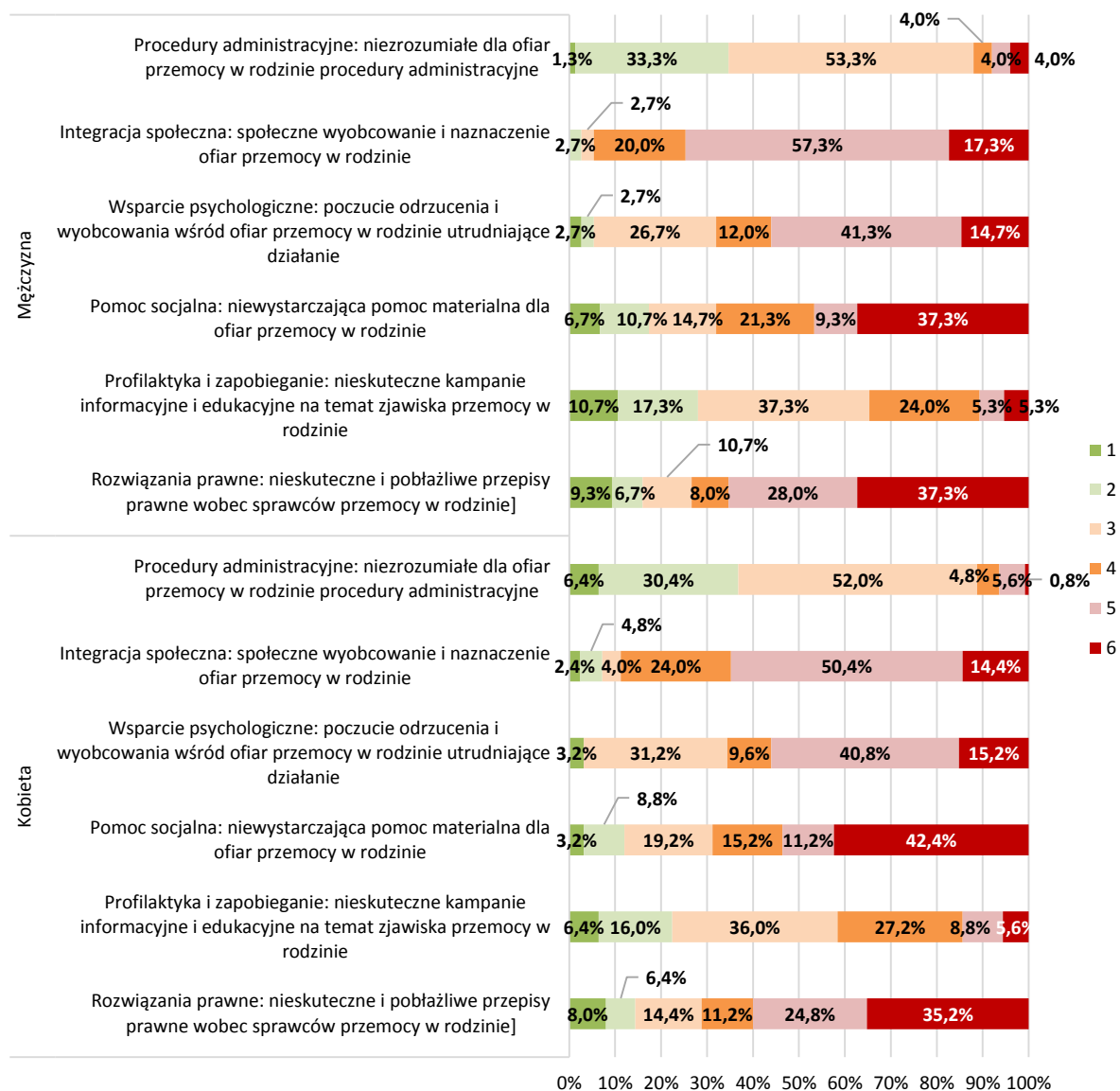
Uczestnicy badania dokonali oceny czynników, które w ich opinii utrudniać mogą niesienie pomocy ofiarom przemocy w rodzinie (ocena dokonywana była w skali od 1 do 6, gdzie „6” było oceną oznaczającą największy, negatywny wpływ). I tak, respondenci uznali, że integracja społeczna (społeczne wyobcowanie i naznaczenie ofiar przemocy) oraz obowiązujące rozwiązania prawne (nieskuteczne i pobłażliwe przepisy prawne wobec sprawców przemocy), są tymi elementami, które najmocniej determinują skuteczność (a raczej jej brak) wsparcia ofiar (przyznano im odpowiednio 68,5 oraz 62% ocen najniższych tj. „5” i „6”). W pierwszym przypadku możemy mówić o społecznym przyzwoleniu na przemoc i stygmatyzowaniu ofiary (sama jest sobie winna), zaś w drugim, o tym co może bezpośrednio z tego wynika, czyli poczuciu bezkarności sprawcy.

Wykres 48. Czynniki utrudniające skuteczną pomoc osobom dotkniętym przemocą w rodzinie, w % [CATI, dorośli]

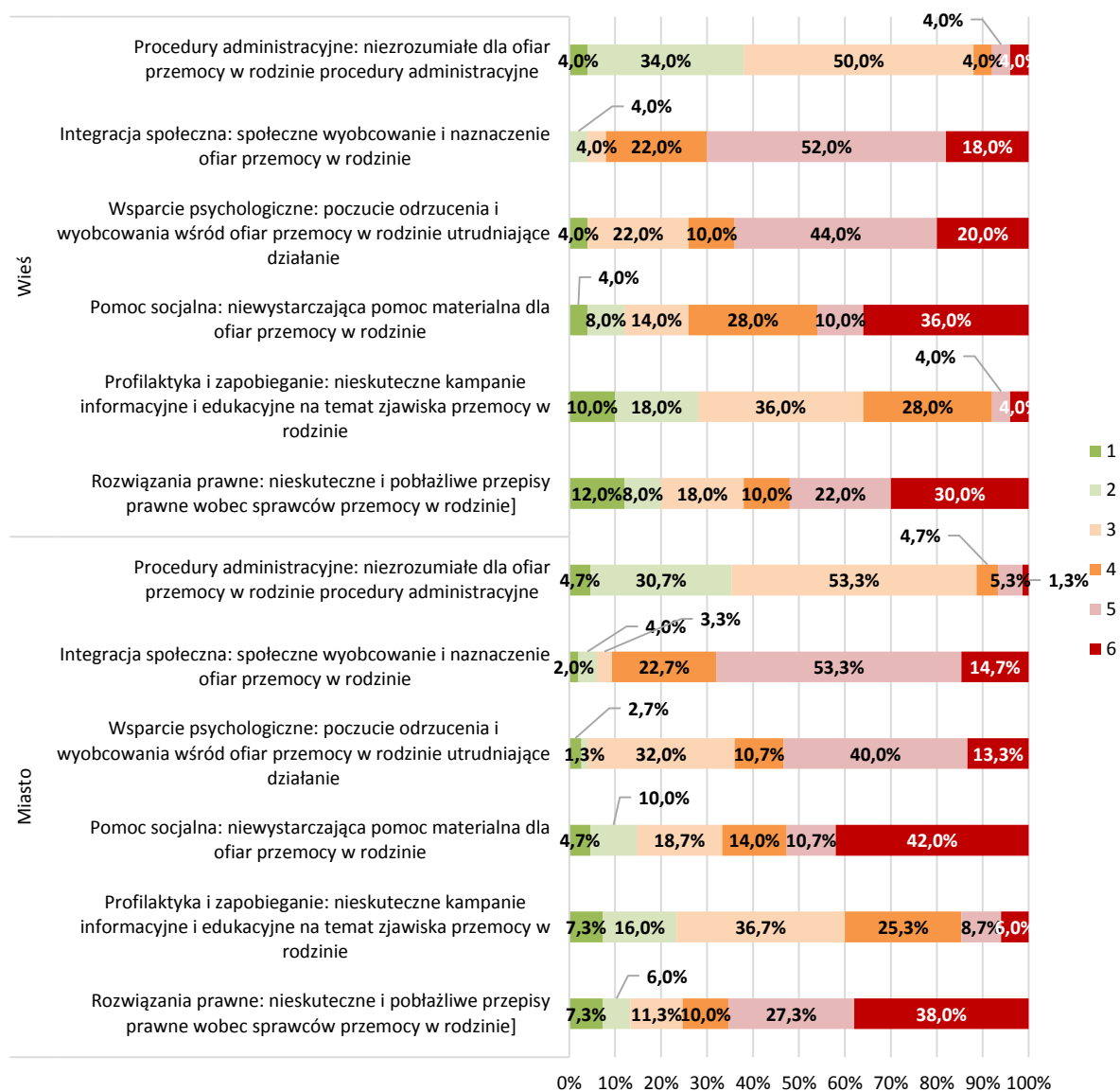
Kobiety nieco częściej wskazywały na pomoc społeczną (w sumie 53,6% wskazań oceny „5” i „6”; mężczyźni 46,7%), zaś mężczyźni na rozwiązania prawne (w sumie 65,3% wskazań oceny „5” i „6”; kobiety 60%) oraz integrację społeczną (w sumie 74,7% wskazań oceny „5” i „6”; kobiety 64,8%).

Wykres 49. Czynniki utrudniające skuteczną pomoc osobom dotkniętym przemocą w rodzinie, podział ze względu na płeć [CATI, dorośli]

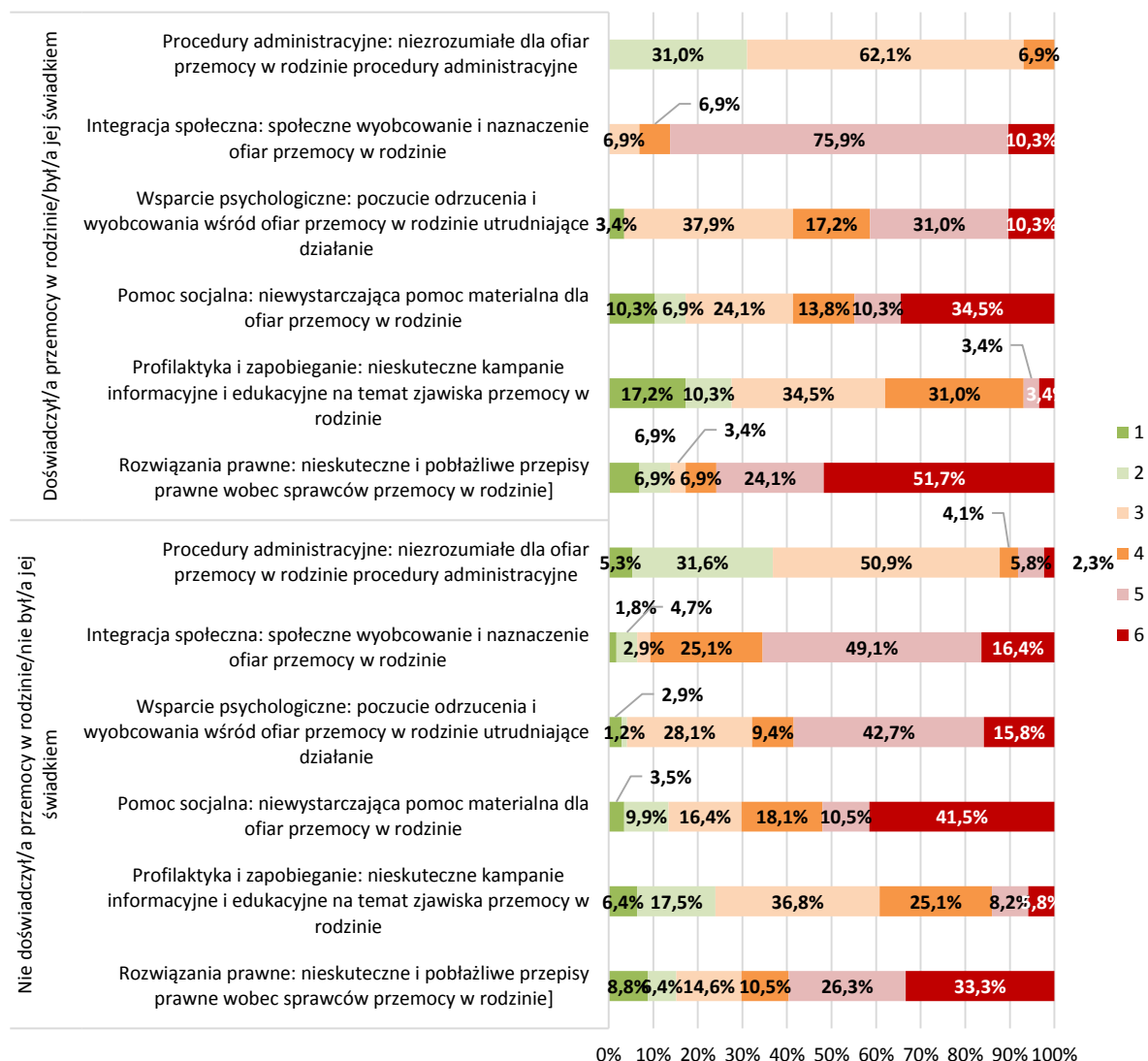
Badani mieszkający w mieście, częściej wskazywali na pomoc społeczną (w sumie 52,7% wskazań oceny „5” i „6”; na wsi 46%) oraz rozwiązania prawne (w sumie 65,3% wskazań oceny „5” i „6”; na wsi 52%), zaś na wsi, na wsparcie psychologiczne (w sumie 64% wskazań oceny „5” i „6”; w mieście 53,3%).

Wykres 50. Czynniki utrudniające skuteczną pomoc osobom dotkniętym przemocą w rodzinie, podział ze względu na miejsce zamieszkania [CATI, dorośli]

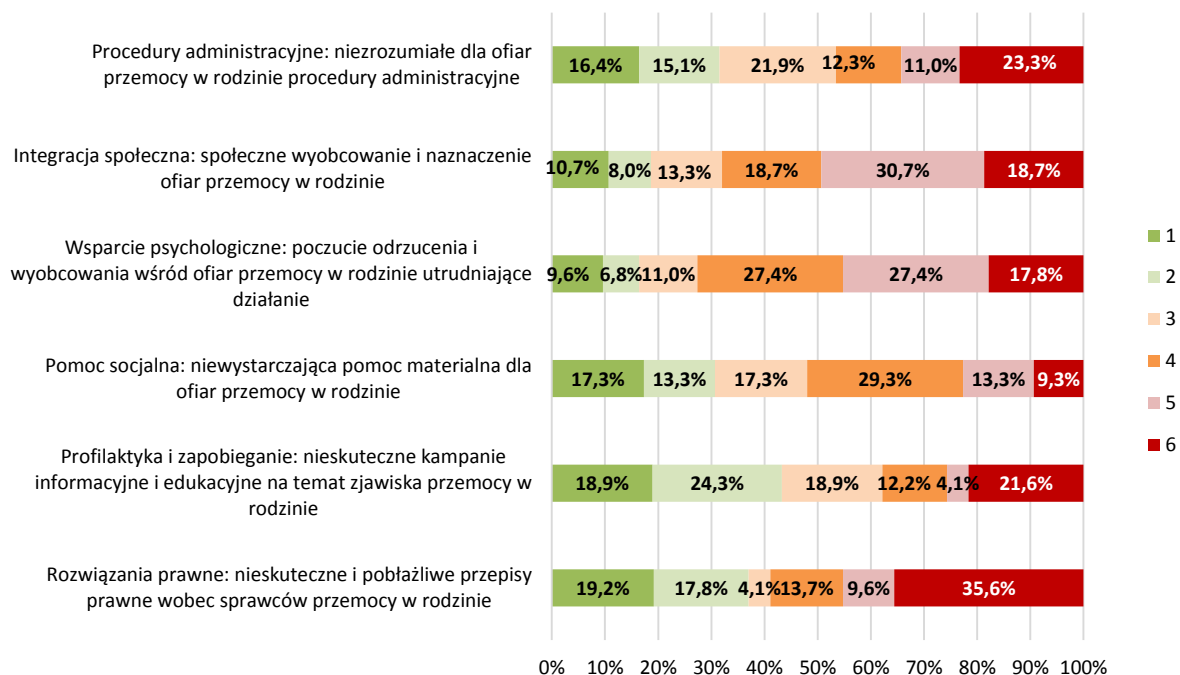
Osoby które deklarują, że doświadczyły w swoim życiu przemocy w rodzinie (były jej ofiarą, sprawcą lub świadkiem), częściej wskazywały na pomoc społeczną (w sumie 52% wskazań oceny „5” i „6”; pozostali 44,8%) oraz wsparcie psychologiczne (w sumie 58,5% wskazań oceny „5” i „6”; pozostali 41,4%), zaś respondenci, którzy styczności z tym zjawiskiem nie mieli, na rozwiązania prawne (w sumie 75,9% wskazań oceny „5” i „6”; pozostali 59,6%) oraz integrację społeczną (w sumie 86,2% wskazań oceny „5” i „6”; pozostali 65,5%).

Wykres 51. Czynniki utrudniające skuteczną pomoc osobom dotkniętym przemocą w rodzinie, podział ze względu na dotychczasowe doświadczenia ze zjawiskiem przemocy w rodzinie [CATI, dorośli]

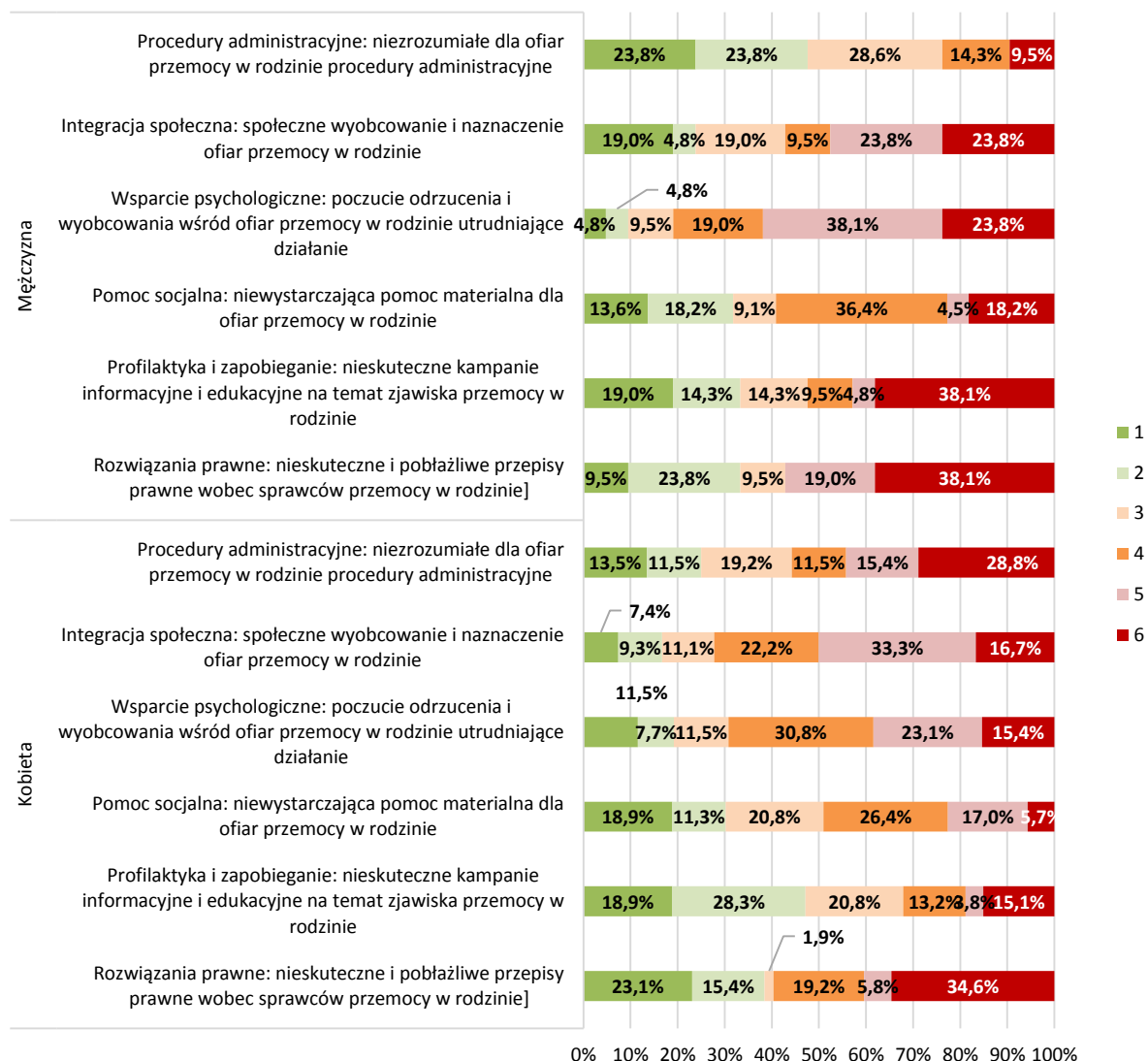
Badani uczniowie, podobnie jak dorośli mieszkańcy gminy uznali, że integracja społeczna, obowiązujące rozwiązania prawne oraz niewystarczające wsparcie psychologiczne, są tymi elementami, które najmocniej determinują skuteczność (a raczej jej brak) wsparcia ofiar (przyznano im odpowiednio 49,3 oraz po 45,2% ocen najniższych tj. „5” i „6”).

Wykres 52. Czynniki utrudniające skuteczną pomoc osobom dotkniętym przemocą w rodzinie [PAPI, uczniowie]

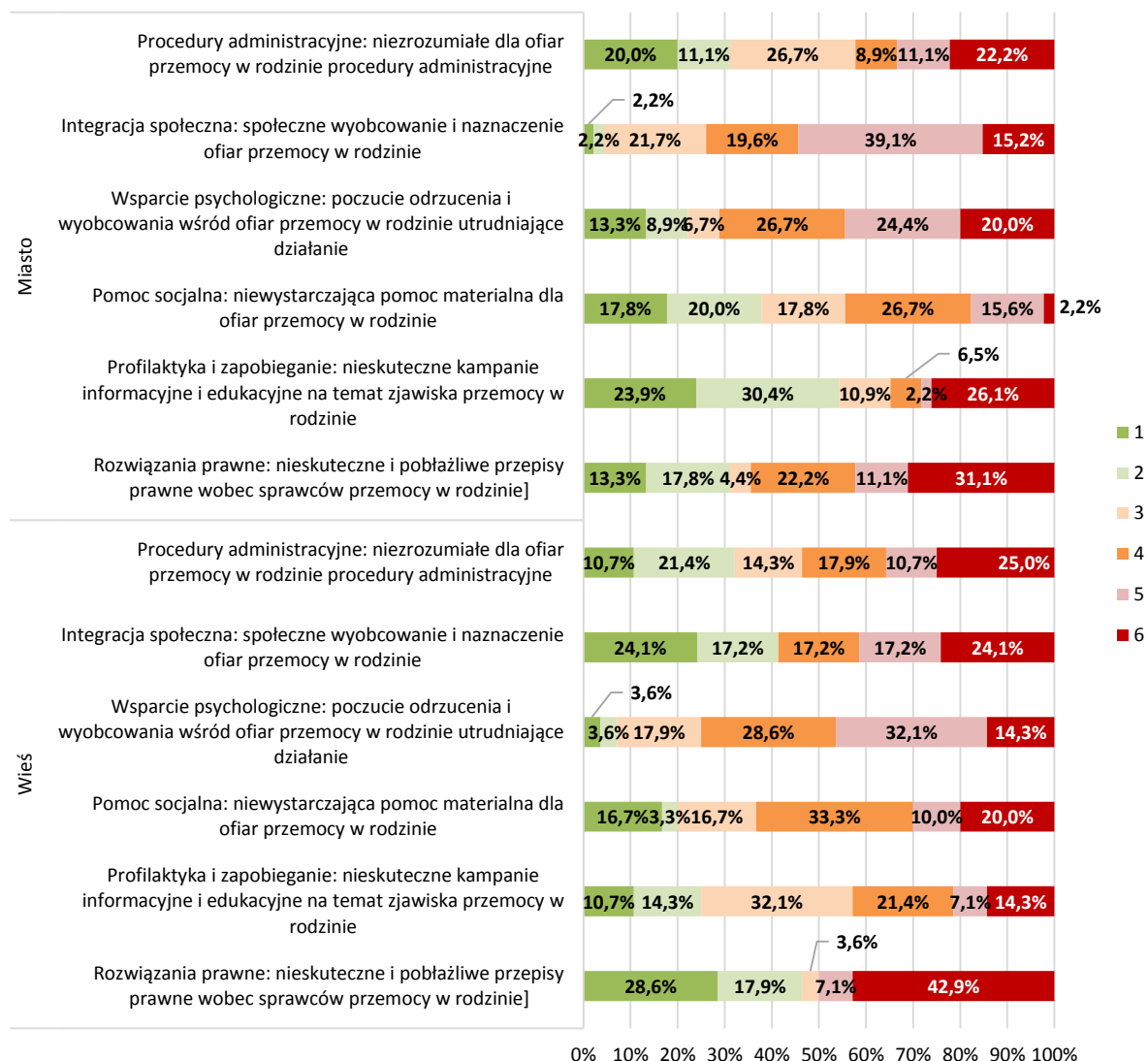
Dziewczęta częściej wskazywały na procedury administracyjne (w sumie 44,2% wskazań oceny „5” i „6”; chłopcy 9,5%), zaś ich koledzy na rozwiązania prawne (w sumie 57,1% wskazań oceny „5” i „6”; dziewczęta 40,4%), profilaktykę (w sumie 42,9% wskazań oceny „5” i „6”; dziewczęta 18,9%) oraz wsparcie psychologiczne (w sumie 61,9% wskazań oceny „5” i „6”; dziewczęta 38,5%).

Wykres 53. Czynniki utrudniające skuteczną pomoc osobom dotkniętym przemocą w rodzinie, podział ze względu na płeć [PAPI, uczniowie]

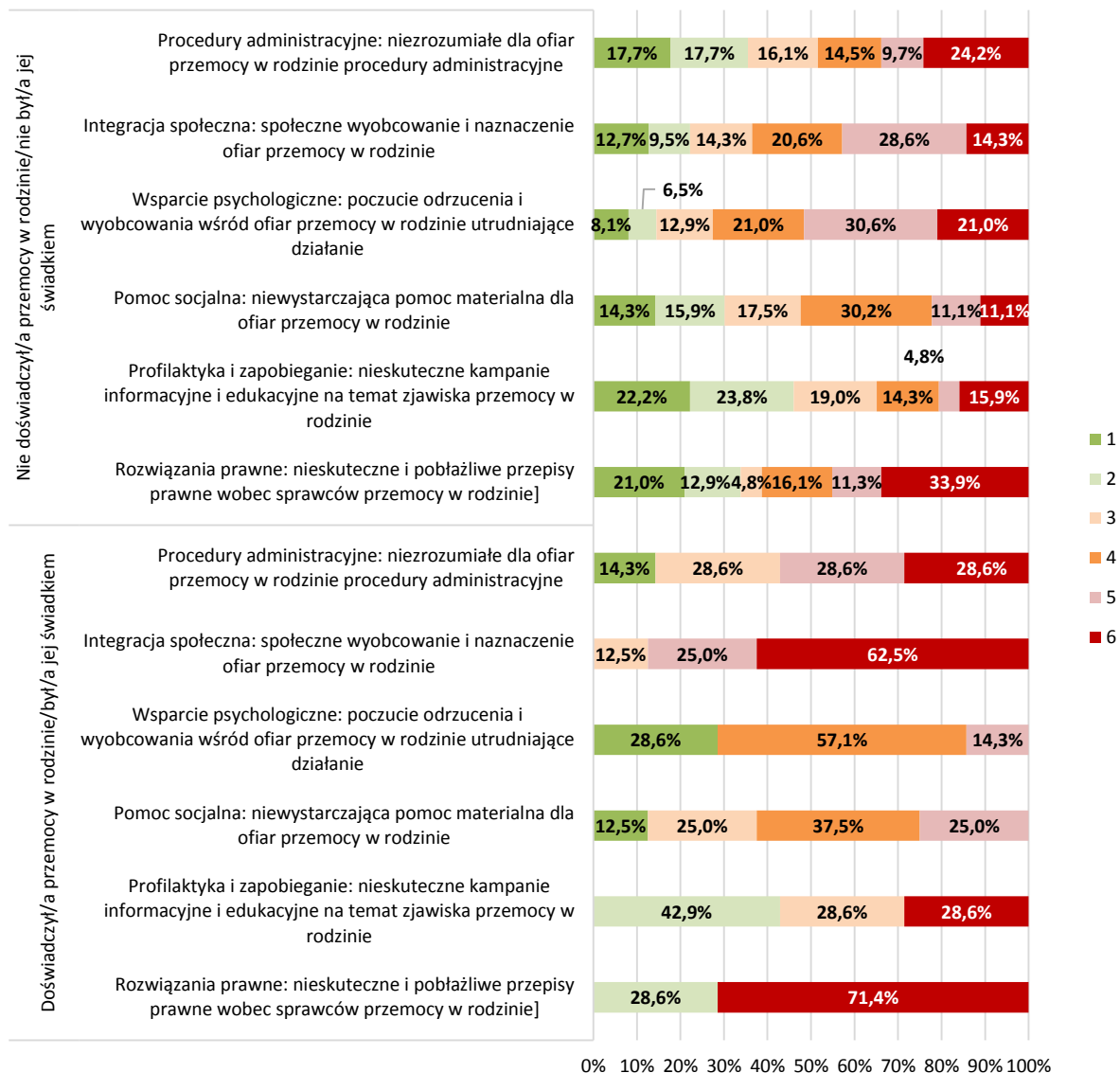
Badani mieszkający w mieście, częściej wskazywali na pomoc społeczną (w sumie 30% wskazań oceny „5” i „6”; na wsi 17,8%) oraz rozwiązania prawne (w sumie 50% wskazań oceny „5” i „6”; na wsi 42,2%), zaś na wsi, na profilaktykę (w sumie 28,3% wskazań oceny „5” i „6”; w mieście 21,4%) oraz integrację społeczną (w sumie 54,3% wskazań oceny „5” i „6”; w mieście 41,4%).

Wykres 54. Czynniki utrudniające skuteczną pomoc osobom dotkniętym przemocą w rodzinie, podział ze względu na miejsce zamieszkania [PAPI, uczniowie]

Osoby które deklarują, że doświadczyły w swoim życiu przemocy w rodzinie częściej wskazywały na rozwiązania prawne (w sumie 71,4% wskazań oceny „5” i „6”; pozostali 45,2%), procedury administracyjne (w sumie 57,1% wskazań oceny „5” i „6”; pozostali 33,9%) oraz integrację społeczną (w sumie 87,5% wskazań oceny „5” i „6”; pozostali 42,9%), zaś respondenci, którzy styczności z tym zjawiskiem nie mieli, na wsparcie psychologiczne (w sumie 51,6% wskazań oceny „5” i „6”; pozostali 14,3%).

Wykres 55. Czynniki utrudniające skuteczną pomoc osobom dotkniętym przemocą w rodzinie, podział ze względu na dotychczasowe doświadczenia ze zjawiskiem przemocy w rodzinie [PAPI, uczniowie]

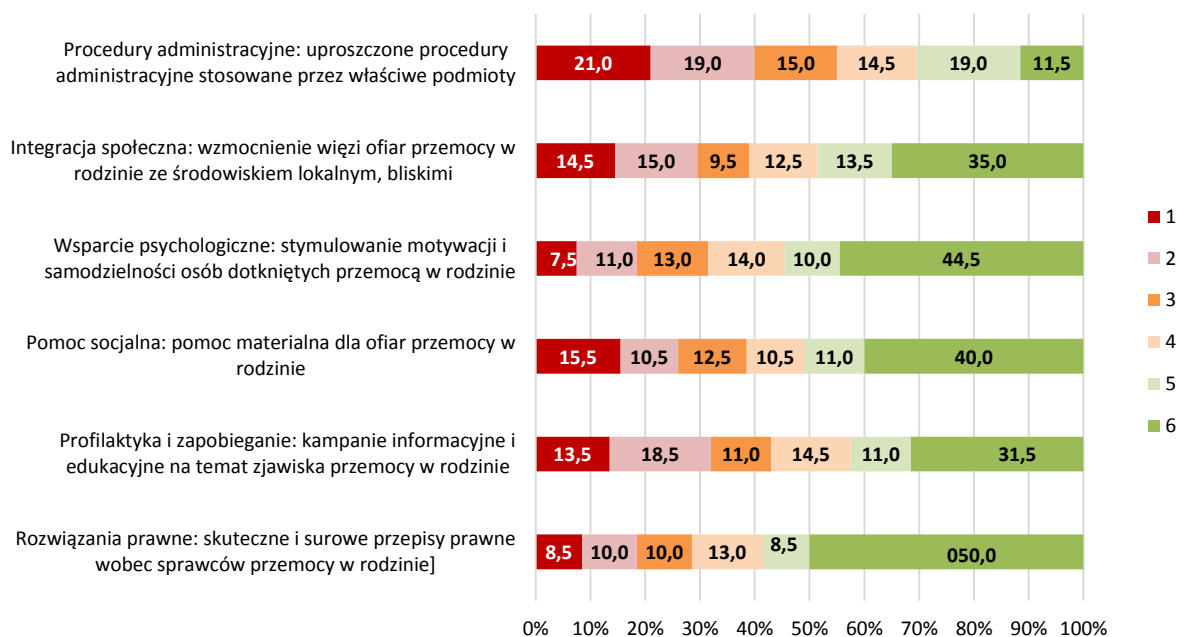

Uczestnicy badania TDI, wskazywali takie czynniki jak nieprecyzyjne wyroki sądowe (np. nakaz opuszczenia przez sprawcę domu/mieszkania, bez wyznaczenia daty realizacji), czy ich opieszałość, brak dostępu dla ofiar przemocy do pomocy psychologicznej i materialnej, która pozwoliłaby im na uniezależnienie się od sprawcy (np. wynajęcie mieszkania), a także na brak dostępu do ośrodków terapeutycznych, zarówno dla sprawców jak i dla ofiar. Nie bez znaczenia jest również niechęć ze strony rodziców, która może pojawiać się w momencie, gdy ofiarą jest dziecko.

ZJAWISKO PRZEMOCY W RODZINIE NA TERENIE GMINY SZPROTAWA

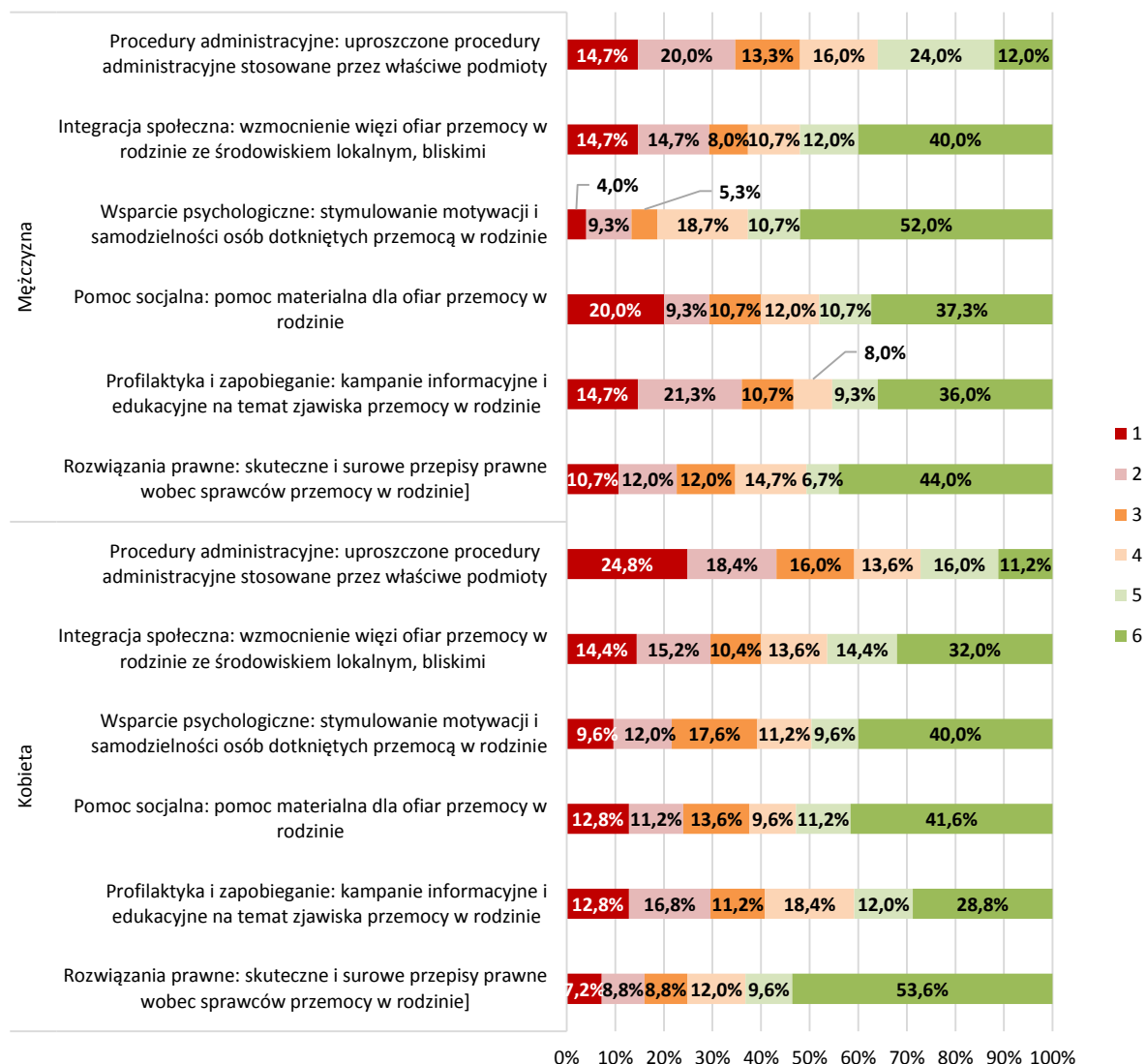
Badani dokonywali również oceny czynników sprzyjających skuteczna pomoc ofiarom przemocy w rodzinie (również przyznawali oceny w skali od 1 do 6). Jak wynika z badania, dorośli mieszkańcy gminy, największą wagę przypisują rozwiązaniom prawnym (skuteczne i surowe przepisy prawne wobec sprawców przemocy w rodzinie) oraz wsparciu psychologicznemu (stymulowanie motywacji i samodzielności osób dotkniętych przemocą w rodzinie). Odpowiedzi te wskazało odpowiednio 58,5 i 54,5% respondentów (suma ocen „5” i „6”).

Wykres 56. Czynniki sprzyjające skutecznej pomocy osobom dotkniętym przemocą w rodzinie, w % [CATI, dorośli]

Kobiety nieco częściej wskazywały na rozwiązania prawne (w sumie 63,2% wskazań oceny „5” i „6”; mężczyźni 50,7%), zaś mężczyźni na wsparcie psychologiczne (w sumie 62,7% wskazań oceny „5” i „6”; kobiety 49,6%).

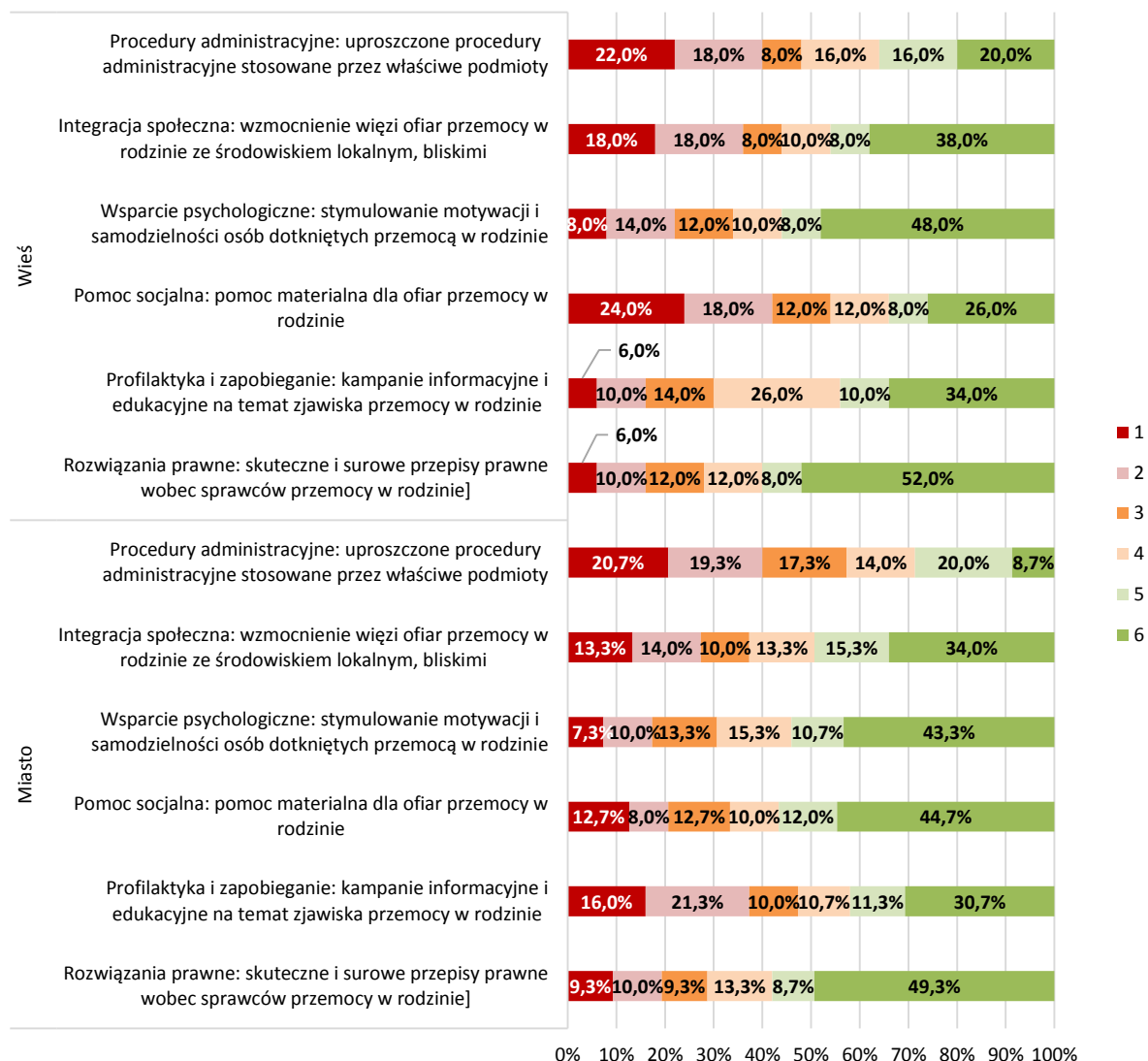
Wykres 57. Czynniki sprzyjające skutecznej pomocy osobom dotkniętym przemocą w rodzinie, podział ze względu na płeć [CATI, dorośli]

Badani mieszkający w mieście, częściej wskazywali na pomoc społeczną (w sumie 56,7% wskazań oceny „5” i „6”; na wsi 34%) zaś na wsi, na procedury administracyjne (w sumie 36% wskazań oceny „5” i „6”; w mieście 28,7%).

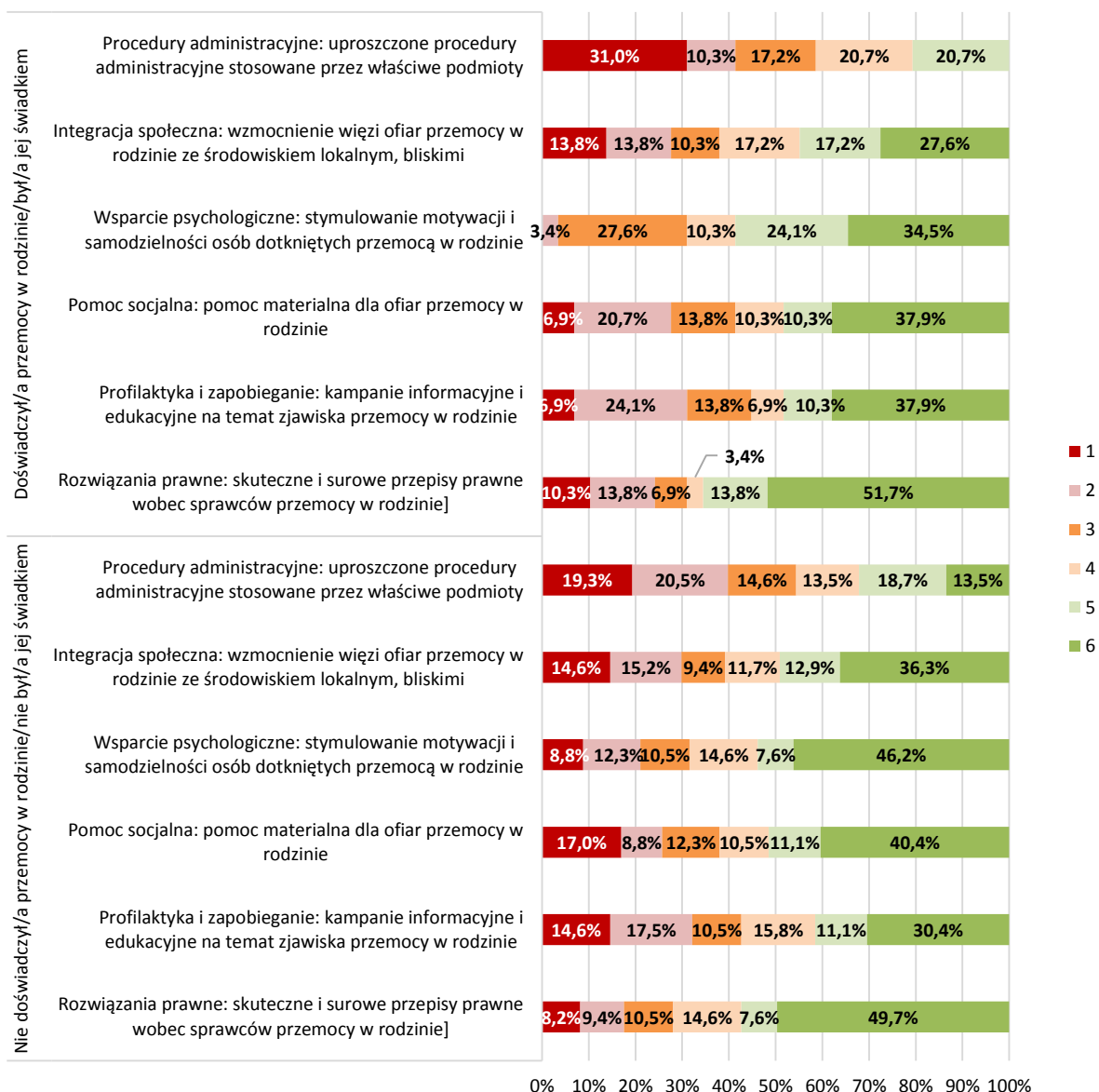
ZJAWISKO PRZEMOCY W RODZINIE NA TERENIE GMINY SZPROTAWA

Wykres 58. Czynniki sprzyjające skutecznej pomocy osobom dotkniętym przemocą w rodzinie, podział ze względu na miejsce zamieszkania [CATI, dorośli]

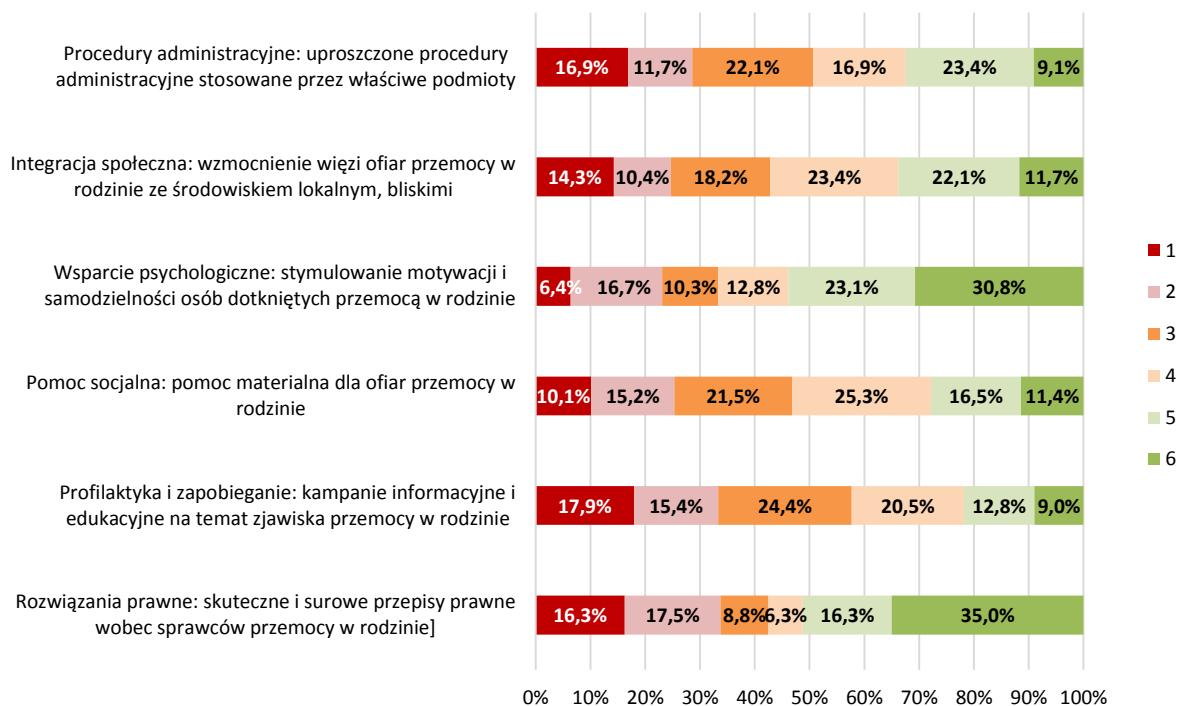
Osoby które deklarują, że doświadczyły w swoim życiu przemocy w rodzinie częściej wskazywały na rozwiązania prawne (w sumie 65,5% wskazań oceny „5” i „6”; pozostali 57,3%) oraz profilaktykę (w sumie 48,3% wskazań oceny „5” i „6”; pozostali 41,5%), zaś respondenci, którzy styczności z tym zjawiskiem nie mieli, na procedury administracyjne (w sumie 32,2% wskazań oceny „5” i „6”; pozostali 20,7%).

Wykres 59. Czynniki sprzyjające skutecznej pomocy osobom dotkniętym przemocą w rodzinie, podział ze względu na dotychczasowe doświadczenia ze zjawiskiem przemocy w rodzinie [CATI, dorośli]

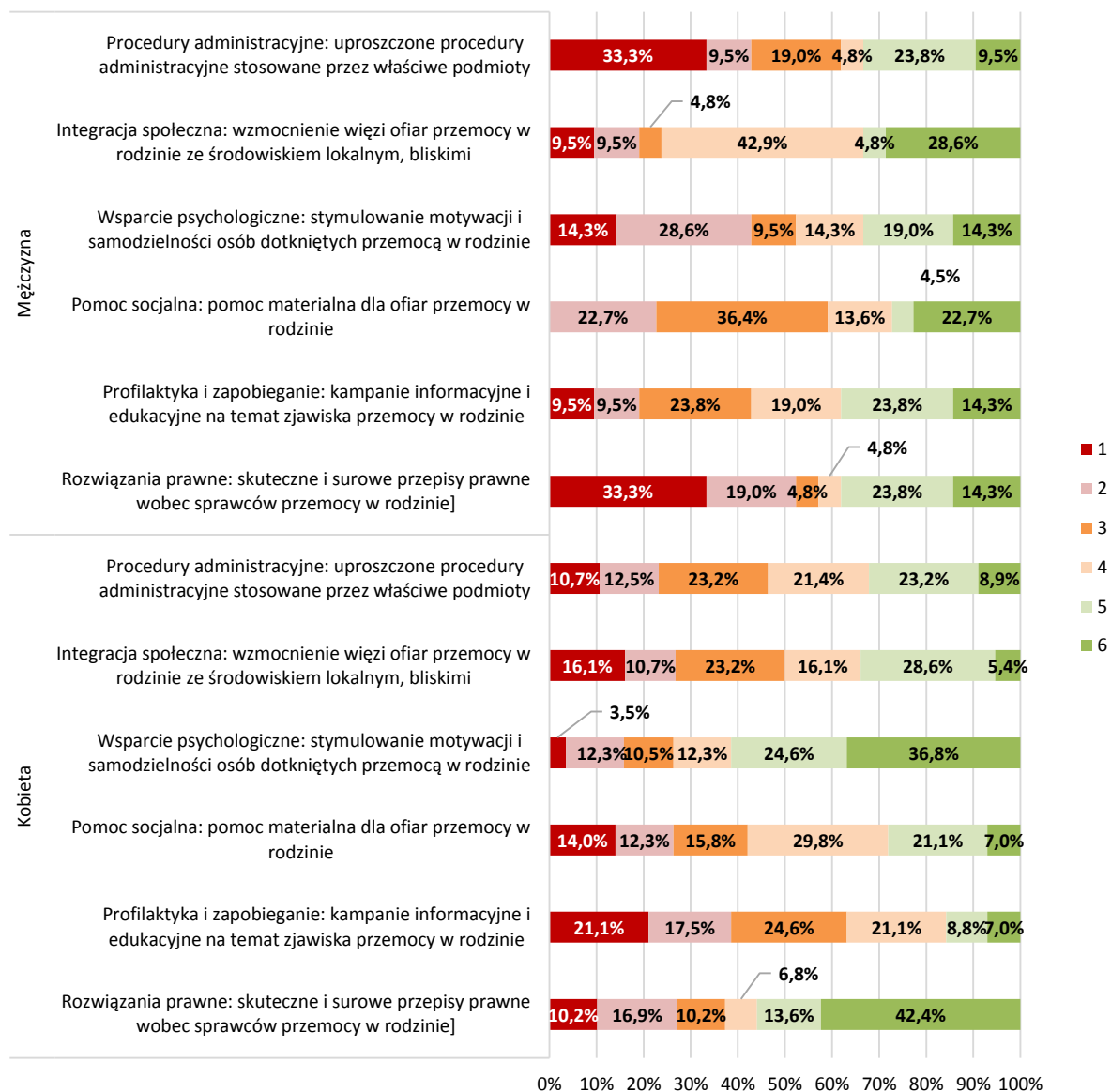
Badani uczniowie uznali, że obowiązujące rozwiązania prawne oraz niewystarczające wsparcie psychologiczne, są tymi elementami, które najmocniej determinują skuteczność wsparcia ofiar (przyznano im odpowiednio 51,3 oraz 53,8% ocen najniższych tj. „5” i „6”).

Wykres 60. Czynniki sprzyjające skutecznej pomocy osobom dotkniętym przemocą w rodzinie [PAPI, uczniowie]

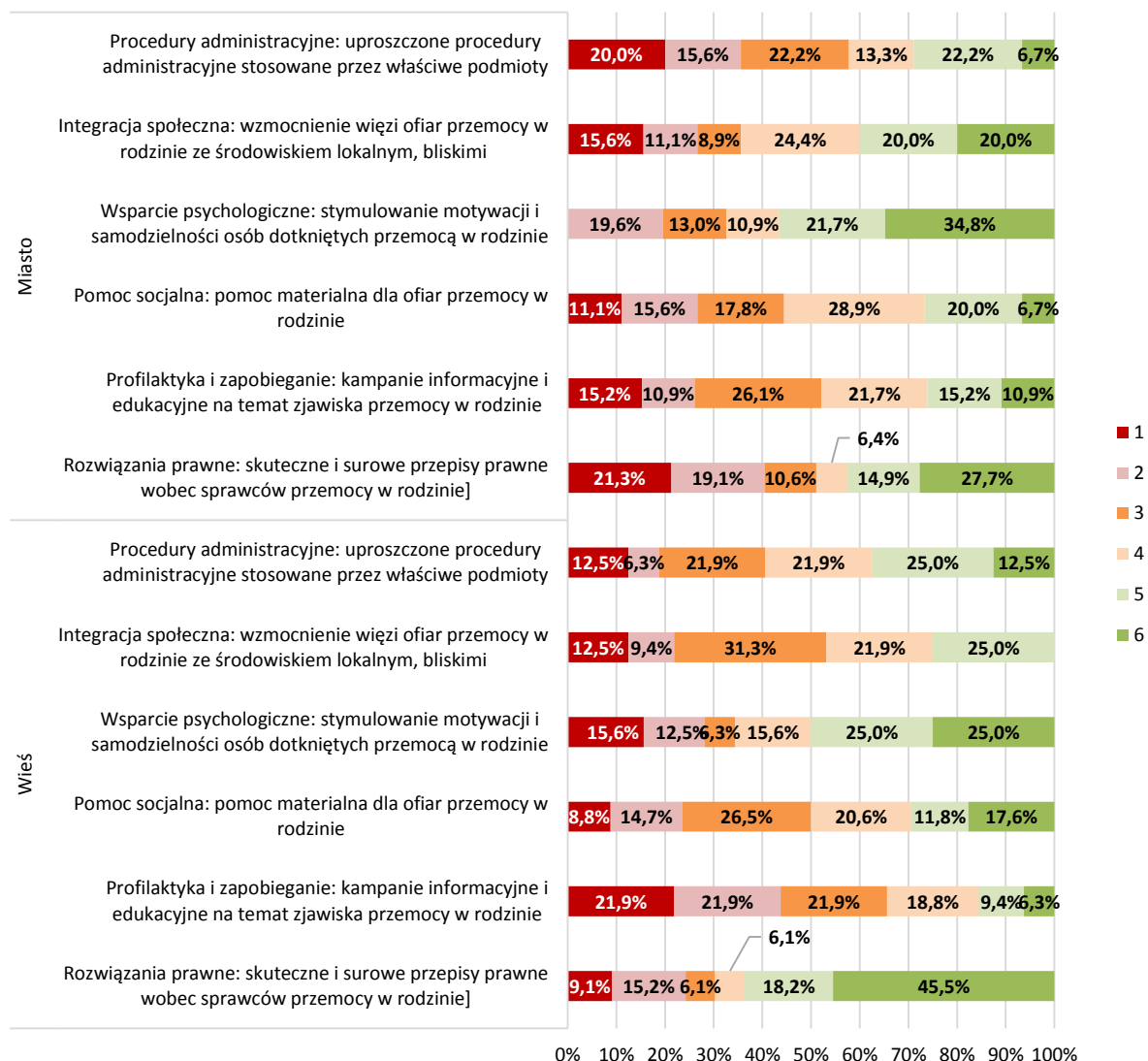
Dziewczęta częściej wskazywały na rozwiązania prawne (w sumie 55,9% wskazań oceny „5” i „6”; chłopcy 38,1%) oraz wsparcie psychologiczne (w sumie 61,4% wskazań oceny „5” i „6”; chłopcy 33,3%), zaś ich koledzy na profilaktykę (w sumie 38,1% wskazań oceny „5” i „6”; dziewczęta 15,8%).

Wykres 61. Czynniki sprzyjające skutecznej pomocy osobom dotkniętym przemocą w rodzinie, podział ze względu na płeć [PAPI, uczniowie]

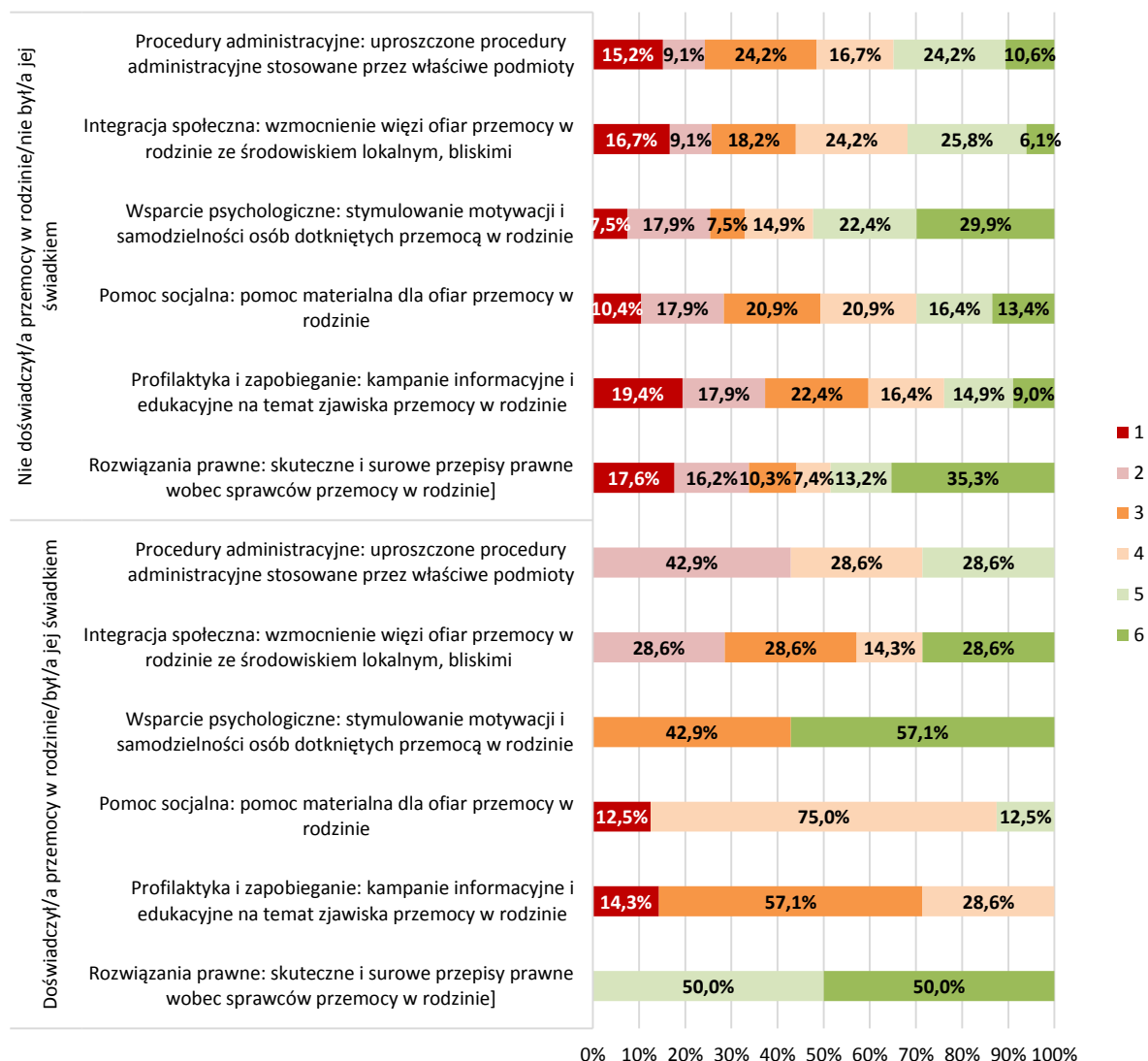
Badani mieszkający w mieście, częściej wskazywali na profilaktykę (w sumie 26,1% wskazań oceny „5” i „6”; na wsi 15,6%) oraz integrację społeczną (w sumie 40% wskazań oceny „5” i „6”; na wsi 25%), zaś na wsi, na rozwiązania prawne (w sumie 63,6% wskazań oceny „5” i „6”; w mieście 42,6%) oraz procedury administracyjne (w sumie 37,5% wskazań oceny „5” i „6”; w mieście 28,9%).

Wykres 62. Czynniki sprzyjające skutecznej pomocy osobom dotkniętym przemocą w rodzinie, podział ze względu na miejsce zamieszkania [PAPI, uczniowie]

Osoby które deklarują, że doświadczyły w swoim życiu przemocy w rodzinie częściej wskazywały na rozwiązania prawne (w sumie 100% wskazań oceny „5” i „6”; pozostali 48,5%), zaś respondenci, którzy styczności z tym zjawiskiem nie mieli, na profilaktykę (w sumie 23,9% wskazań oceny „5” i „6”; pozostali 0%) oraz pomoc społeczną (w sumie 29,9% wskazań oceny „5” i „6”; pozostali 12,5%)

Wykres 63. Czynniki sprzyjające skutecznej pomocy osobom dotkniętym przemocą w rodzinie, podział ze względu na dotychczasowe doświadczenia ze zjawiskiem przemocy w rodzinie [PAPI, uczniowie]

Uczestnicy badania TDI, podkreślili przede wszystkim znaczenie współpracy pomiędzy poszczególnymi podmiotami niosącymi pomoc ofiarom przemocy w rodzinie, oraz pomocy terapeutycznej.

WNIOSKI Z BADANIA

Na podstawie wyżej opisanych wyników badania, sformułowano następujące kluczowe wnioski:

1. Do doświadczenia przemocy w rodzinie bądź bycia jej świadkiem, przyznaje się 14,5% dorosłych mieszkańców gminy oraz co dziesiąty uczeń. Wskaźniki te uznać należy za niepokojące. Szczególnie ze względu na dużą wrażliwość i złożoność tematu, nie można wykluczyć, że skala przemocy jest większa – ofiary często boją się przyznać do sytuacji w jakiej się znalazły, lub nie zdają sobie sprawy z tego, że dotyka je przemoc, bo utożsamiają ją głównie z agresją fizyczną.
2. Częściej do przemocy domowej dochodzi w mieście, co może być związane np., z większym niż na wsi, poczuciem anonimowości (a zatem i bezkarności) sprawcy, rozluźnieniem więzi sąsiedzkich i rodzinnych.
3. Grupą najbardziej dotkniętą problemem przemocy domowej, są osoby starsze, co może wynikać z ich specyficznej sytuacji – gorszego stanu zdrowia, braku mobilności, uzależnienia (np. ekonomicznego) od opiekuna, większej izolacji społecznej.
4. Sposób definiowania przemocy w rodzinie, jest podobny wśród dorosłych i młodzieży. Jedni i drudzy w większości utożsamiają ją z przemocą fizyczną (bicie, szarpanie, popychanie), która uznawana jest najbardziej szkodliwą i niebezpieczną. Tym samym, bagatelizowane jest występowanie przemocy psychicznej i ekonomicznej, oraz jej wpływ na ofiarę (uznawana jest za niosącą najmniejszą szkodę). Taki stan rzeczy ma dwie ważne konsekwencje. Po pierwsze, jest to większa społeczna akceptacja dla agresji niewidocznej „gołym okiem”, niepowodującej obrażeń fizycznych, ale powodującej uszczerbek na zdrowiu psychicznym. Po drugie, niska świadomość bycia ofiarą, wśród osób doznających przemocy psychicznej i ekonomicznej, połączona ze strachem przed odrzuceniem (stanowisko w rodzaju „nie szukam pomocy, i tak nikt mi nie uwierzy, nie potrafię tego udowodnić, ponieważ nie mam na ciele siniaków”).
5. Wśród kobiet widoczne jest większe przyzwolenie na negatywne zachowania o podłożu seksualnym, co może świadczyć o tym, że stereotypowe podejście do roli kobiety w rodzinie, jest żywe częściej w świadomości pań, niż ich mężów/partnerów.
6. Widoczna jest potrzeba podnoszenia świadomości społeczeństwa na temat szkodliwości stosowania przemocy fizycznej i tego, że nie ma dla niej usprawiedliwienia w żadnych okolicznościach. Jak wynika z badania, pomimo że na ogół przemoc w rodzinie utożsamiana jest z przemocą fizyczną, to właśnie takie zachowania (bicie, szarpanie), najczęściej znajdują akceptację.
7. Najczęstszymi sprawcami przemocy w rodzinie są mężczyźni, co wynika zarówno z opinii kobiet jak i ich samych. Ponadto, to właśnie panowie częściej deklarują doświadczenia z tym zjawiskiem (np. doznawali jej w domu rodzinnym), co może mieć swoje przełożenie na większe skłonności do zachowań agresywnych.

8. Co trzeci dorosły mieszkaniec gminy Szpotawa wie, czym jest „Niebieska Karta”, natomiast dużo niższą świadomość wykazuje młodzież – niespełna co dziesiąty uczeń udzielił prawidłowej odpowiedzi na pytanie. Mieszkańcy miasta częściej odpowiadali poprawnie, a najniższy wynik należy do najmłodszych uczestników badania. Większość badanych nie wie jak rozpoczynana jest procedura „Niebieskiej Katy”.
9. Mieszkańcy prawidłowo identyfikują jednostki, do których należy zgłosić się w przypadku doświadczenia, bądź bycia świadkiem przemocy w rodzinie. Wskazują głównie na Policję oraz ośrodki pomocy społecznej.
10. Integracja społeczna oraz obowiązujące rozwiązania prawne, uznane zostały za czynniki, w największym stopniu utrudniające skuteczne niesienie pomocy ofiarom przemocy w rodzinie. Należy zatem wskazać, że tym co sprzyja przemocy w rodzinie, jest stygmatyzowanie jej ofiar oraz poczucie bezkarności sprawców. Tym samym, aby skuteczniej walczyć ze zjawiskiem, należy przyłożyć wagę do intensywniejszego ścigania sprawców (co jest regulowane na poziomie krajowym, a zatem władze samorządowe mają ograniczone możliwości w tym zakresie) oraz wsparcia psychologicznego ofiar - pokazania im, że nie one są winne sytuacji w jakiej się znalazły, oraz motywowania ich do odcięcia się od swojego oprawcy.

SPIS TABEL I WYKRESÓW

Tabela 1. Struktura próby w badaniu CATI	5
Tabela 2. Struktura próby w badaniu PAPI	6
Wykres 1. Doświadczenie przemocy w rodzinie lub bycie jej świadkiem, w % [CATI, dorośli]	7
Wykres 2. Doświadczenie przemocy w rodzinie lub bycie jej świadkiem, w % [PAPI, uczniowie]	7
Wykres 3. Doświadczenie przemocy w rodzinie lub bycie jej świadkiem, podział ze względu na płeć [CATI, dorośli]	7
Wykres 4. Doświadczenie przemocy w rodzinie lub bycie jej świadkiem, podział ze względu na płeć [PAPI, uczniowie]	8
Wykres 5. Doświadczenie przemocy w rodzinie lub bycie jej świadkiem, podział ze względu na miejsce zamieszkania [CATI, dorośli]	8
Wykres 6. Doświadczenie przemocy w rodzinie lub bycie jej świadkiem, podział ze względu na miejsce zamieszkania [PAPI, uczniowie]	8
Wykres 7. Doświadczenie przemocy w rodzinie lub bycie jej świadkiem, podział ze względu na wykształcenie [CATI, dorośli]	9
Wykres 8. Doświadczenie przemocy w rodzinie lub bycie jej świadkiem, podział ze względu na wiek [CATI, dorośli]	9
Wykres 9. Postrzeganie zjawiska przemocy w rodzinie, w % [CATI, dorośli]	10
Wykres 10. Postrzeganie zjawiska przemocy w rodzinie, podział ze względu na płeć [CATI, dorośli]	11
Wykres 11. Postrzeganie zjawiska przemocy w rodzinie, podział ze względu na wykształcenie [CATI, dorośli]	11
Wykres 12. Postrzeganie zjawiska przemocy w rodzinie, podział ze względu na wiek [CATI, dorośli]	12
Wykres 13. Postrzeganie zjawiska przemocy w rodzinie [PAPI, uczniowie]	12
Wykres 14. Postrzeganie zjawiska przemocy w rodzinie, podział ze względu na płeć [PAPI, uczniowie]	13
Wykres 15. Ocena szkodliwości poszczególnych form przemocy w rodzinie, w % [CATI, dorośli]	13
Wykres 16. Ocena szkodliwości poszczególnych form przemocy w rodzinie, podział ze względu na płeć [CATI, dorośli]	14
Wykres 17. Ocena szkodliwości poszczególnych form przemocy w rodzinie, [PAPI, uczniowie]	14
Wykres 18. Ocena szkodliwości poszczególnych form przemocy w rodzinie, podział ze względu na płeć [PAPI, uczniowie]	15
Wykres 19. Akceptacja form przemocy w rodzinie [CATI, dorośli]	16
Wykres 20. Akceptacja form przemocy w rodzinie, podział ze względu na płeć [CATI, dorośli]	16
Wykres 21. Akceptacja form przemocy w rodzinie, podział ze względu na wiek [CATI, dorośli]	17
Wykres 22. Akceptacja form przemocy w rodzinie [PAPI, uczniowie]	18
Wykres 23. Akceptacja form przemocy w rodzinie, podział ze względu na płeć [PAPI, uczniowie] ..	19
Wykres 24. Najczęstsze ofiary przemocy w rodzinie, w % [CATI, dorośli]	20
Wykres 25. Najczęstsze ofiary przemocy w rodzinie, w % [PAPI, uczniowie]	20
Wykres 26. Najczęstszy sprawca przemocy w rodzinie, w % [CATI, dorośli]	20
Wykres 27. Najczęstszy sprawca przemocy w rodzinie, w % [PAPI, uczniowie]	20
Wykres 28. Znajomość procedury "Niebieskiej Karty", w % [CATI, dorośli]	21
Wykres 29. Znajomość procedury "Niebieskiej Karty", w % [PAPI, uczniowie]	21

Wykres 30. Znajomość procedury "Niebieskiej Karty", podział ze względu na wykształcenie [CATI, dorośli]	22
Wykres 31. Znajomość procedury "Niebieskiej Karty", podział ze względu na wiek [CATI, dorośli]	22
Wykres 32. Znajomość procedury "Niebieskiej Karty", podział ze względu na dotychczasowe doświadczenia z przemocą w rodzinie [CATI, dorośli].....	23
Wykres 33. Wiedza na temat podmiotów stosujących "Niebieską Kartę", w % [CATI, dorośli].....	23
Wykres 34. Wiedza na temat podmiotów stosujących "Niebieską Kartę", [PAPI, uczniowie].....	23
Wykres 35. Wiedza na temat procedury "Niebieskiej Karty" - wszczęcie, w % [CATI, dorośli]	24
Wykres 36. Wiedza na temat procedury "Niebieskiej Karty" - wszczęcie, w % [PAPI, uczniowie]....	24
Wykres 37. Wiedza na temat procedury "Niebieskiej Karty" - zakończenie, w % [CATI, dorośli]	25
Wykres 38. Wiedza na temat procedury "Niebieskiej Karty" - zakończenie, w % [PAPI, uczniowie]	25
Wykres 39. Ocena skuteczności procedury "Niebieskiej Karty" w likwidacji i ograniczaniu zjawiska przemocy w rodzinie, w % [CATI, dorośli].....	25
Wykres 40. Ocena skuteczności procedury "Niebieskiej Karty" w likwidacji i ograniczaniu zjawiska przemocy w rodzinie, w % [PAPI, uczniowie]	25
Wykres 41. Znajomość składu ZI, w % [CATI, dorośli]	26
Wykres 42. Znajomość składu ZI, w % [PAPI, uczniowie].....	26
Wykres 43. Ocena skuteczności poszczególnych podmiotów, w niesieniu pomocy ofiarom przemocy w rodzinie, w % [CATI, dorośli].....	28
Wykres 44. Ocena skuteczności poszczególnych podmiotów, w niesieniu pomocy ofiarom przemocy w rodzinie, podział ze względu na miejsce zamieszkania [CATI, dorośli]	28
Wykres 45. Ocena skuteczności poszczególnych podmiotów, w niesieniu pomocy ofiarom przemocy w rodzinie, podział ze dotychczasowe doświadczenia ze zjawiskiem przemocy w rodzinie [CATI, dorośli]	29
Wykres 46. Ocena skuteczności poszczególnych podmiotów, w niesieniu pomocy ofiarom przemocy w rodzinie [PAPI, uczniowie]	29
Wykres 47. Ocena skuteczności poszczególnych podmiotów, w niesieniu pomocy ofiarom przemocy w rodzinie, podział ze względu na miejsce zamieszkania [PAPI, uczniowie].....	30
Wykres 48. Czynniki utrudniające skuteczną pomoc osobom dotkniętym przemocą w rodzinie, w % [CATI, dorośli]	31
Wykres 49. Czynniki utrudniające skuteczną pomoc osobom dotkniętym przemocą w rodzinie, podział ze względu na płeć [CATI, dorośli].....	32
Wykres 50. Czynniki utrudniające skuteczną pomoc osobom dotkniętym przemocą w rodzinie, podział ze względu na miejsce zamieszkania [CATI, dorośli]	33
Wykres 51. Czynniki utrudniające skuteczną pomoc osobom dotkniętym przemocą w rodzinie, podział ze względu na dotychczasowe doświadczenia ze zjawiskiem przemocy w rodzinie [CATI, dorośli]	34
Wykres 52. Czynniki utrudniające skuteczną pomoc osobom dotkniętym przemocą w rodzinie [PAPI, uczniowie]	35
Wykres 53. Czynniki utrudniające skuteczną pomoc osobom dotkniętym przemocą w rodzinie, podział ze względu na płeć [PAPI, uczniowie]	36
Wykres 54. Czynniki utrudniające skuteczną pomoc osobom dotkniętym przemocą w rodzinie, podział ze względu na miejsce zamieszkania [PAPI, uczniowie]	37
Wykres 55. Czynniki utrudniające skuteczną pomoc osobom dotkniętym przemocą w rodzinie, podział ze względu na dotychczasowe doświadczenia ze zjawiskiem przemocy w rodzinie [PAPI, uczniowie]	38
Wykres 56. Czynniki sprzyjające skutecznej pomocy osobom dotkniętym przemocą w rodzinie, w % [CATI, dorośli]	39

Wykres 57. Czynniki sprzyjające skutecznej pomocy osobom dotkniętym przemocą w rodzinie, podział ze względu na płeć [CATI, dorośli].....	40
Wykres 58. Czynniki sprzyjające skutecznej pomocy osobom dotkniętym przemocą w rodzinie, podział ze względu na miejsce zamieszkania [CATI, dorośli]	41
Wykres 59. Czynniki sprzyjające skutecznej pomocy osobom dotkniętym przemocą w rodzinie, podział ze względu na dotychczasowe doświadczenia ze zjawiskiem przemocy w rodzinie [CATI, dorośli]	42
Wykres 60. Czynniki sprzyjające skutecznej pomocy osobom dotkniętym przemocą w rodzinie [PAPI, uczniowie]	43
Wykres 61. Czynniki sprzyjające skutecznej pomocy osobom dotkniętym przemocą w rodzinie, podział ze względu na płeć [PAPI, uczniowie]	44
Wykres 62. Czynniki sprzyjające skutecznej pomocy osobom dotkniętym przemocą w rodzinie, podział ze względu na miejsce zamieszkania [PAPI, uczniowie]	45
Wykres 63. Czynniki sprzyjające skutecznej pomocy osobom dotkniętym przemocą w rodzinie, podział ze względu na dotychczasowe doświadczenia ze zjawiskiem przemocy w rodzinie [PAPI, uczniowie]	46

NARZĘDZIA BADAWCZE

Załącznik 1.

Kwestionariusz ankiety CATI

M.1. Proszę podać swoją płeć:

- Kobieta
 Mężczyzna

M.2. Proszę zaznaczyć miejsce zamieszkania:

- Wieś
 Miasto

M.3. Proszę podać swoje wykształcenie:

- Podstawowe
 Gimnazjalne
 Ponadgimnazjalne
 Pomaturalne
 Wyższe

M.4. Proszę podać swój wiek:

- 18-25 lat
 25-45 lat
 45-60 lat
 Pow. 60 lat.

M.5. Czy kiedykolwiek doświadczył/-a Pan/-i zjawiska przemocy w rodzinie lub był/-a jej świadkiem?

- Tak
 Nie

I.1. Co według Pana/-i należy uznać za „przemoc w rodzinie“:

- Bicie, szarpanie, popychanie
 Wrzaski, poniżanie, wyzwiska
 Odbieranie pieniędzy, uniemożliwianie podjęcia pracy, kradzieże, nadopiekuńczość
 Dotykanie w miejscach intymnych, nakłanianie do pożycia seksualnego
 Brak opieki, niedożywienie, zaniedbanie
 Nie mam zdania

I.2. Które wskazane przez Pana/-ią w pkt. I.1. formy „przemocy w rodzinie” są najszkodliwsze i najniebezpieczniejsze?

- Bicie, szarpanie, popychanie
 Wrzaski, poniżanie, wyzwiska
 Odbieranie pieniędzy, uniemożliwianie podjęcia pracy, kradzieże, nadopiekuńczość
 Dotykanie w miejscach intymnych, nakłanianie do pożycia seksualnego
 Brak opieki, niedożywienie, zaniedbanie

I.3. Które wskazane przez Pana/-ią w pkt. I.1. zachowania w pewnych sytuacjach nie powinny być traktowane jako przejawy zjawiska „przemocy w rodzinie“?

- Bicie, szarpanie, popychanie (np. karanie dzieci przez rodziców za ich złe zachowanie tzw. „klapsami“)

ZJAWISKO PRZEMOCY W RODZINIE NA TERENIE GMINY SZPROTAWA

- Wrzaski, poniżanie, wyzwiska (np. oskarżenia wysuwane przez żonę wobec męża za podjęcie przez niego złej decyzji)
- Zakazy, nadopiekuńczość (np. zakazywanie synowi przez matkę spotkań z przyjaciółmi z obawy przed wpadnięciem w tzw. „złe”)
- Nakłanianie do pożycia seksualnego (np. zachęcanie przez męża żony do spełniania tzw. „obowiązków małżeńskich”)
- Brak opieki, niedożywienie, zaniedbanie (np. brak czasu ze strony dorosłych dzieci na pomoc starszym rodzicom w
- Żadne z powyższych

I.4. Kto według Ciebie najczęściej bywa ofiarą przemocy w rodzinie?

- Dzieci
- Kobiety
- Mężczyźni
- Osoby starsze
- Osoby niepełnosprawne
- Inni

I.5. Kto według Ciebie najczęściej bywa sprawcą przemocy w rodzinie?

- Dzieci
- Kobiety
- Mężczyźni
- Osoby starsze
- Osoby niepełnosprawne
- Inni

II.1. Termin „Niebieska Karta” to:

- Dokument wydawany przez odpowiednie służby/institucje sprawcom przemocy w rodzinie
- Dokument wydawany przez odpowiednie służby/institucje ofiarom przemocy w rodzinie
- Procedura obejmująca czynności podejmowane przez właściwe służby/institucje w odpowiedzi na przemoc w
- Kartoteka sprawców przemocy w rodzinie prowadzona przez Policję

II.2. Które z wymienionych podmiotów mają ustawowy obowiązek stosowania w swojej działalności „Niebieskiej Karty”?

- Jednostki organizacyjne pomocy społecznej (np. GOPS)
- Policja
- Służba zdrowia
- Placówki oświatowe
- Gminne komisje rozwiązywania problemów alkoholowych

II.3. W jaki sposób następuje wszczęcie procedury „Niebieskiej Karty”?

- Poprzez wypełnienie odpowiedniego formularza poprzez właściwy podmiot, w obecności osoby pokrzywdzonej.
- Poprzez zgłoszenie przypadku przemocy w rodzinie odpowiednim podmiotom lub służbom (np. Policji)
- W momencie wystąpienia zjawiska przemocy w rodzinie
- Po zatrzymaniu domniemanego sprawcy przemocy w rodzinie
- Po obdukcji lekarskiej ofiary przemocy w rodzinie

II.4. W jakich przypadkach następuje zakończenie procedury „Niebieskiej Karty”?

- Gdy realizowane w ramach „Niebieskiej Karty” działania są nieskuteczne
- W przypadku rozstrzygnięcia, że brak jest zasadności podejmowania działań
- Zjawisko przemocy w rodzinie w danej rodzinie ustało
- Na wniosek sprawcy przemocy w rodzinie

II.5. Czy Pana/-i zdaniem „Niebieska Karta” skutecznie likwiduje i ogranicza zjawisko przemocy w rodzinie?

- Tak

ZJAWISKO PRZEMOCY W RODZINIE NA TERENIE GMINY SZPROTAWA

- Nie
- Nie mam zdania

III.2. Zespół interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w rodzinie w Szprotawie tworzą przedstawiciele:

- Policji
- Ośrodka Pomocy Społecznej
- Oświaty
- Służby zdrowia
- Organizacji pozarządowych
- Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
- Sądu Rejonowego
- Urzędu Miejskiego w Szprotawie

III.3. „Niebieska Linia” to:

- Ogólnopolski Telefon dla Ofiar Przemocy w rodzinie
- Procedura postępowania wobec sprawców przemocy w rodzinie stosowana przez Policję
- Granica wyznaczająca w teorii prawa karnego pojęcie przemocy w rodzinie
- Nie mam zdania

III.4. Proszę ocenić, które podmioty na terenie gminy Szprotawa są najskuteczniejsze w niesieniu pomocy ofiarom przemocy w rodzinie? (Ocen każdą z odpowiedzi od 6-najskuteczniejsze do 1-najmniej skuteczne)

- Policja
- Prokuratura/sąd
- Placówki oświatowe
- Ośrodki zdrowia
- Instytucje pomocy społecznej
- Organizacje pozarządowe

IV.2. Jakie według Pana/-i czynniki utrudniają skuteczną pomoc osobom dotkniętym przemocą w rodzinie:

(Oceń każdą z odpowiedzi od 6-najważniejsze do 1-najmniej ważne):

- Rozwiązania prawne: nieskuteczne i pobłażliwe przepisy prawne wobec sprawców przemocy w rodzinie
- Profilaktyka i zapobieganie: nieskuteczne kampanie informacyjne i edukacyjne na temat zjawiska przemocy w rodzinie
- Pomoc socjalna: niewystarczająca pomoc materialna dla ofiar przemocy w rodzinie
- Wsparcie psychologiczne: poczucie odrzucenia i wyobcowania wśród ofiar przemocy w rodzinie utrudniające
- Integracja społeczna: społeczne wyobcowanie i naznaczenie ofiar przemocy w rodzinie
- Procedury administracyjne: niezrozumiałe dla ofiar przemocy w rodzinie procedury administracyjne

IV.3. Jakie według Pana/-i czynniki sprzyjają skutecznej pomocy osobom dotkniętym przemocą w rodzinie:

(Oceń każdą z odpowiedzi od 6-najskuteczniejsze, do 1-najmniej skuteczne):

- Rozwiązania prawne: skuteczne i surowe kary dla sprawców przemocy w rodzinie
- Profilaktyka i zapobieganie: kampanie i akcje informujące o formach pomocy dla ofiar przemocy w rodzinie
- Pomoc socjalna: pomoc finansowa i rzeczowa dla ofiar przemocy w rodzinie, nocleg
- Wsparcie psychologiczne: stymulowanie motywacji i samodzielności osób dotkniętych przemocą w rodzinie
- Integracja społeczna: wzmocnienie więzi ofiar przemocy w rodzinie ze środowiskiem lokalnym, bliskimi
- Procedury administracyjne: uproszczone procedury administracyjne stosowane przez właściwe podmioty

Załącznik 2.

Kwestionariusz ankiety badawczej audytoryjnej

M.1. Proszę podać swoją płeć:

- Kobieta
 Mężczyzna

M.2. Proszę zaznaczyć miejsce zamieszkania:

- Wieś
 Miasto

M.5. Czy kiedykolwiek doświadczyłeś/-aś zjawiska przemocy w rodzinie lub byłeś/-aś jej świadkiem?

- Tak
 Nie

I.1. Co według Ciebie należy uznać za „przemoc w rodzinie“:

- Bicie, szarpanie, popychanie
 Wrzaski, poniżanie, wyzwiska
 Odbieranie pieniędzy, uniemożliwianie podjęcia pracy, kradzieże, nadopiekuńczość
 Dotykane w miejscach intymnych, nakłanianie do pożycia seksualnego
 Brak opieki, niedożywienie, zaniedbanie
 Nie mam zdania

I.2. Które wskazane przez Ciebie w pkt. I.1. formy „przemocy w rodzinie” są najszkodliwsze i najniebezpieczniejsze?

- Bicie, szarpanie, popychanie
 Wrzaski, poniżanie, wyzwiska
 Odbieranie pieniędzy, uniemożliwianie podjęcia pracy, kradzieże, nadopiekuńczość
 Dotykane w miejscach intymnych, nakłanianie do pożycia seksualnego
 Brak opieki, niedożywienie, zaniedbanie

I.3. Które wskazane przez Ciebie w pkt. I.1. zachowania w pewnych sytuacjach nie powinny być traktowane jako przejawy zjawiska „przemocy w rodzinie“?

- Bicie, szarpanie, popychanie (np. karanie dzieci przez rodziców za ich złe zachowanie tzw. „klapsami”)
 Wrzaski, poniżanie, wyzwiska (np. oskarżenia wysuwane przez żonę wobec męża za podjęcie przez niego złej decyzji)
 Zakazy, nadopiekuńczość (np. zakazywanie synowi przez matkę spotkań z przyjaciółmi z obawy przed wpadnięciem w tzw. „złe”)
 Nakłanianie do pożycia seksualnego (np. zachęcanie przez męża żony do spełniania tzw. „obowiązków małżeńskich”)
 Brak opieki, niedożywienie, zaniedbanie (np. brak czasu ze strony dorosłych dzieci na pomoc starszym rodzicom w
 Żadne z powyższych

I.4. Kto według Ciebie najczęściej bywa ofiarą przemocy w rodzinie?

- Dzieci
 Kobiety
 Mężczyźni
 Osoby starsze
 Osoby niepełnosprawne
 Inni

I.5. Kto według Ciebie najczęściej bywa sprawcą przemocy w rodzinie?

ZJAWISKO PRZEMOCY W RODZINIE NA TERENIE GMINY SZPROTAWA

- Dzieci
- Kobiety
- Mężczyźni
- Osoby starsze
- Osoby niepełnosprawne
- Inni

II.1. Termin „Niebieska Karta” to:

- Dokument wydawany przez odpowiednie służby/institucje sprawcom przemocy w rodzinie
- Dokument wydawany przez odpowiednie służby/institucje ofiarom przemocy w rodzinie
- Procedura obejmująca czynności podejmowane przez właściwe służby/institucje w odpowiedzi na przemoc w
- Kartoteka sprawców przemocy w rodzinie prowadzona przez Policję

II.2. Które z wymienionych podmiotów mają ustawowy obowiązek stosowania w swojej działalności „Niebieskiej Karty”?

- Jednostki organizacyjne pomocy społecznej (np. GOPS)
- Policja
- Służba zdrowia
- Placówki oświatowe
- Gminne komisje rozwiązywania problemów alkoholowych

II.3. W jaki sposób następuje wszczęcie procedury „Niebieskiej Karty”?

- Poprzez wypełnienie odpowiedniego formularza poprzez właściwy podmiot, w obecności osoby pokrzywdzonej.
- Poprzez zgłoszenie przypadku przemocy w rodzinie odpowiednim podmiotom lub służbom (np. Policji)
- W momencie wystąpienia zjawiska przemocy w rodzinie
- Po zatrzymaniu domniemanego sprawcy przemocy w rodzinie
- Po obdukcji lekarskiej ofiary przemocy w rodzinie

II.4. W jakich przypadkach następuje zakończenie procedury „Niebieskiej Karty”?

- Gdy realizowane w ramach „Niebieskiej Karty” działania są nieskuteczne
- W przypadku rozstrzygnięcia, że brak jest zasadności podejmowania działań
- Zjawisko przemocy w rodzinie w danej rodzinie ustało
- Na wniosek sprawcy przemocy w rodzinie

II.5. Czy twoim zdaniem „Niebieska Karta” skutecznie likwiduje i ogranicza zjawisko przemocy w rodzinie?

- Tak
- Nie
- Nie mam zdania

III.2. Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w rodzinie w Szprotawie tworzą przedstawiciele:

- Policji
- Ośrodka Pomocy Społecznej
- Oświaty
- Służby zdrowia
- Organizacji pozarządowych
- Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
- Sądu Rejonowego
- Urzędu Miejskiego w Szprotawie

III.4. Proszę ocenić, które podmioty na terenie gminy Szprotawa są najskuteczniejsze w niesieniu pomocy ofiarom przemocy w rodzinie? (Ocen każdą z odpowiedzi od 6-najskuteczniejsze do 1-najmniej skuteczne)

- Policja
- Prokuratura/sąd
- Placówki oświatowe
- Ośrodki zdrowia
- Instytucje pomocy społecznej
- Organizacje pozarządowe

IV.2. Jakie według Ciebie czynniki utrudniają skuteczną pomoc osobom dotkniętym przemocą w rodzinie: (Oceń każdą z odpowiedzi od 6-najważniejsze do 1-najmniej ważne):

- Rozwiązania prawne: nieskuteczne i pobłażliwe przepisy prawne wobec sprawców przemocy w rodzinie
- Profilaktyka i zapobieganie: nieskuteczne kampanie informacyjne i edukacyjne na temat zjawiska przemocy w
- Pomoc socjalna: niewystarczająca pomoc materialna dla ofiar przemocy w rodzinie
- Wsparcie psychologiczne: poczucie odrzucenia i wyobcowania wśród ofiar przemocy w rodzinie utrudniające
- Integracja społeczna: społeczne wyobcowanie i naznaczenie ofiar przemocy w rodzinie
- Procedury administracyjne: niezrozumiałe dla ofiar przemocy w rodzinie procedury administracyjne

IV.3. Jakie według Ciebie czynniki sprzyjają skutecznej pomocy osobom dotkniętym przemocą w rodzinie: (Oceń każdą z odpowiedzi od 6-najskuteczniejsze, do 1-najmniej skuteczne):

- Rozwiązania prawne: skuteczne i surowe kary dla sprawców przemocy w rodzinie
- Profilaktyka i zapobieganie: kampanie i akcje informujące o formach pomocy dla ofiar przemocy w rodzinie
- Pomoc socjalna: pomoc finansowa i rzeczowa dla ofiar przemocy w rodzinie, nocleg
- Wsparcie psychologiczne: stymulowanie motywacji i samodzielności osób dotkniętych przemocą w rodzinie
- Integracja społeczna: wzmocnienie więzi ofiar przemocy w rodzinie ze środowiskiem lokalnym, bliskimi
- Procedury administracyjne: uproszczone procedury administracyjne stosowane przez właściwe podmioty

Załącznik 3.

Scenariusz wywiadów pogłębionych IDI (5 wywiadów)

1. Proszę podać nazwę reprezentowanej przez Pana/-ią instytucji?
2. Jaka z punktu widzenia działalności tej instytucji jest skala i charakter zjawiska przemocy w rodzinie na terenie gminy Szprotawa?
3. Jakie działania instytucja ta realizuje na rzecz pomocy osobom dotkniętym zjawiskiem przemocy w rodzinie?
4. Jakie według Pana/-i czynniki utrudniają skuteczną realizację tych działań?
5. Jakie według Pana/-i czynniki mogą ułatwić i zwiększyć skuteczność działań podejmowanych przez tą instytucję na rzecz pomocy osobom dotkniętym zjawiskiem przemocy w rodzinie?